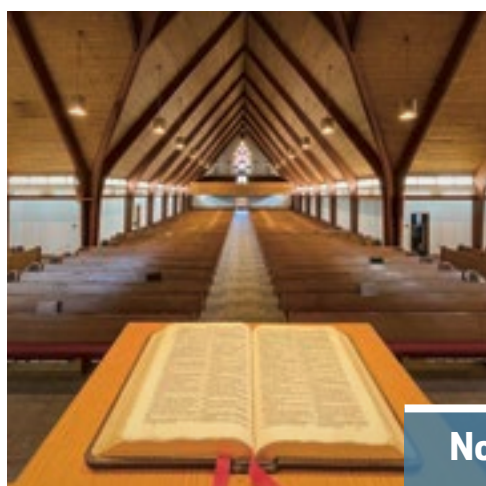

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

SAAMBINDER

Norwich (Ontario, Canada)

03/03/2022
jaargang 100

nr **22**

In het zuiden van Ontario ontstond op 4 juli 1949 een zendingspost. Twee maanden later werd het een afdeling van Grand Rapids-Division Avenue. Ds. W.C. Lamain bevestigde de eerste ambtsdragers op 24 juli 1950 en institueerde de gemeente Otterville op 22 oktober in dat jaar. Op 2 januari 1951 nam hij een voormalige school in Rosanna in gebruik als kerk en op 15 juni 1955 een school (een oud herenhuis) in Norwich.

In 1960 volgde uitbreiding. Ds. L. Kieboom nam een kerk in Norwich in gebruik op 28 juni 1968. Voor het eerst had de gemeente een nieuw gebouw. Het is in 1987, 2000 en 2003 uitgebreid. In 2010 werden het liturgisch centrum en het pijporgel vernieuwd. Op het ruime kerkterrein staan ook een school, pastorie, bejaardenappartementen en verpleeghuis. De gemeente heeft een afdeling in Courtland.

De klacht van een ballingsvolk

In Psalm 44 horen we een ballingsvolk klagen. Deze woorden zijn gedicht in een tijd toen er zware nederlagen geleden werden en men niet meer wist hoe het verder moest.

Want onze ziel is in het stof nedergebogen.

Psalm 44:26a

De onbekende dichter wist van Gods hulp in zijn leven. Hij wist van grote daden die de HEERE in verleden tijden had gedaan. Weet u er ook van in uw leven? Kunt u spreken over krachtige daden Gods in uw leven uit Gods rechterhand? Dat betekent dat u koning af gemaakt bent en geleerd hebt het leven te zoeken buiten uzelf.

De dichter weet vanwege Gods welbehagen dat Gods heil is over degenen die Hij geplant heeft. Hij heeft het licht van Zijn aangezicht over hen doen opgaan. Het afgezonderde volk wacht een erfenis. Wat een gelukkig volk is dat!

De dichter belijdt in het eerste gedeelte van dit hoofdstuk dat God zijn Koning is. 'Gij Zelf zijt mijn Koning, o God'. In vers 9 bezingt hij: 'In God roemen wij de ganse dag, en Uw Naam zullen wij loven in eeuwigheid. Sela'.

Sioniet, wat blijft er toch een schuld over. Roemen doen we graag, maar dan wel in onszelf. Ware roemtaal is geen vrucht van onszelf. Wat kunnen we daar gemakkelijk achter schuilen dat wij dit niet kunnen. De dichter van Psalm 66 wijst u de weg. 'God zij altoos op 't hoogst geprezen; lof zij Gods goedertierenheid, Die nimmer mij heeft afgewezen, noch mijn gebed gehoor ontzeid!' Zoek toch

ds. M. Blok,
Scherpenisse

in de binnenkamer Zijn heilig aangezicht geduriglijk! Vraag of de Heere nadere oefeningen en weldaden wil leren.

Zijn Naam gelasterd

De dichter van Psalm 44 komen we tegen terwijl hij in gebed is. Hij weet niet meer hoe het moet. Hij is zijn vertrouwen kwijt. Het verstoten volk is tot schande gemaakt. Het schijnt dat de HEERE Zijn volk heeft verlaten. Dit doet de dichter groot verdriet, want Gods Naam wordt gelasterd. Groot verdriet wordt ingeleefd als hij ziet op de vijanden die terrein lijken te winnen.

Verstaat u dit in eigen hart en leven? Wat gebeurt er veel in en om ons heen. Wat kan het lijken dat God de Heere niet regeert. Wat kunnen wij denken dat het niet goed gaat met de Kerk. Maar het is nodig en profijtelijk dat de HEERE ware verootmoediging werkt en ons brengt op de plaats waar we deze dichter tegenkomen.

De dichter van Psalm 44 belijdt dat zijn ziel in het stof is neergebogen. Als een rechteloze vraagt hij of God hem en Zijn volk gedachtig wil zijn. Het is aan zijn kant opnieuw een verloren zaak geworden. Hij spreekt over zijn ziel, het gaat dus over de uitgangen van zijn binnenste. Het is geen gesproken, maar beleefde taal. Hij belijdt: ik ben krachteloos, het is aan mijn kant hopeloos verloren, ik heb geen enkel recht. De bede is geboren: Heere, wilt U zorgdragen voor Uw volk?

Verzoening nodig

Misschien is er een volk dat hier iets van verstaat. Een volk dat niet kan ontkennen dat er tijden geweest zijn dat het mocht ervaren dat God gebiedt de verlossingen Jakobs. Dat wil zeggen, dat ze door het geschonken geloof hebben mogen aanschouwen dat de Verlosser is gekomen voor degenen die in duisternis zijn gezeten. Dat opgezochte volk moet nu belijden: Delg uit mijn schuld. Ik heb verzoening nodig voor de zware schuld die mij met schrik vervult. Er moet betaald worden om voor God te kunnen bestaan. Mag ik u wijzen op Hem Die niet alleen de grote Profeet en Leraar ter gerechtigheid is, Hij is ook de gezalfde Hogepriester Die Zijn ziel gegeven heeft tot een rantsoen voor velen.

In het laatste vers van deze Psalm bidt de dichter: 'Sta op, ons ter hulp, en verlos ons om Uwer goedertierenheid wil'. Het nedergebogen volk dat er aan ontdekt is stof te

In dit nummer

2 De klacht van een ballingsvolk

9 Godsdienstvrijheid en discriminatie

24 Bidden en geven

- 3 Het gekrookte riet [9]
- 4 Een gebed om brood
- 5 Een gebed om vergeving
- 6 Een gebed om bewaring
- 7 Het gebed van de Zaligmaker
- 8 Gebed voor de predikant
- 10 Sterft dan heel de mens? [2]
- 11 Serie: Johannes de Kok [7]:
Zware oordelen en drukkende tijden
- 12 "Ik ben verstomd", van Thomas Brooks [4]
- 13 Bouw de muren van Jeruzalem op
- 14 Boekennieuws
- 15 Kerknieuws
- 16 Berichten
- 16 Kerkdiensten
- 23 Jeugdrubriek

zijn en tot het stof te zullen wederkeren, gaat deze bede leren bidden. Zij hebben hulp en redding nodig gekregen in de Verlosser Die gekomen is om neergebogen zielen op te richten.

De lijdensweken

Geliefde lezer(es), de lijdensweken zijn weer begonnen. In deze weken gaan we met elkaar overdenken hoe de Borg en Middelaar verlossing heeft aangebracht. We worden er dan bij bepaald hoe de dierbare Borg heeft gekropen in de hof van Gethsémané. We gaan overdenken hoe Hij de drinkbeker van Gods toorn moest en wilde drinken. Hij ging deze weg om Gods deugden te herstellen. Sions betalende Borg heeft de dood vernietigd voor een volk dat in het stof ligt nedergeworpen.

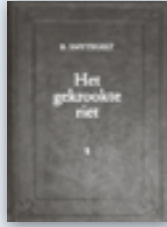
Wat kunnen wij denken dat het niet goed gaat met de Kerk. Maar het is nodig en profijtelijk dat de HEERE ware verootmoediging werkt...

Het volk dat zelf niet meer weet hoe het verder moet en als een doodschuldige over de aarde gaat, mag geweest worden op Hem Die aan Gods gerechtigheid heeft voldaan. Jesaja getuigt er al van: Als een lam werd Hij ter slachting geleid, en als een schaap dat stom is voor het aangezicht zijner scheerders, alzo deed Hij Zijn mond niet open.

Welke belofte is verbonden aan het volbrengen van dit offer? 'Zo zal Hij zaad zien'. Het welbehagen Gods zal door Christus' hand gelukkig voortgaan. Doodschuldig, verstoten volk: Hij is, al treft u 't felst verdriet, uw Wachter, Die uw voet voor wankelen behoedt.

Bent u als met uw ziel in het stof nedergelopen? Of denkt u: het valt wel mee? Mijn onbekeerde vriend, vraag toch of de Heere u leert buigen en bukken. U kent de bekende uitspraak: ziel verloren is al verloren. Open dan uw mond en vraag of God in Christus u genade wil bewijzen.

Sioniet, de grote Hogepriester is de Middelaar Gods en der mensen. Weet u niet hoe het moet? Hij weet wat Zijn maagsel nodig heeft. Vraag naar de HEERE... zoekt Zijn aangezicht dan geduriglijk (Psalm 105: 4).

Het gekrookte riet [9]

'Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken en het rokende lemmet zal Hij niet uitblussen.'

Mattheüs 12:20a

EERSTE PREDIKATIE

- God de Vader zendt Zijn Zoon naar hen toe. 'Troost die treurigen', zegt Hij. Hij spreekt naar hun hart, daartoe geeft Hij de Zoon de Geest, zonder mate. Hier ziet gij een zieke, bedroefde, moedeloze, iemand die onder het kruis bezwijkt. 'Ga en ondersteun hen', zegt de Vader. 'Verbindt hen, help ze op' (Jes. 61:1-3).
- Het is zeker, ach, zulke gebrokenen gelijken zo op de gebroken Heere Jezus. 'Mijn kind', zegt Hij, 'om uwentwil ben Ik zo verbroken geweest, en gij zijt het om Mij, en zou Ik dan dat zwakke rietje verbreken? Gij zoudt wel in Mijn gebroken offer willen kruipen, maar Ik zal in uw gebroken hart komen'.
- 'Er is nog een reden waarom Ik het zwakke rietje niet verbreken zal. Waarom? Ik ben het Medicijn en de Geneesheer. Eer dat Ik u zou breken, zo zal Ik er liever een pleister van Mijn bloed en gerechtigheid op leggen: Ik heb liever Zélf verbroken willen worden'.

Wat zegt gij nu van onze drie stukken? Hebben wij niet gelijk? Voegt de Heere Zich nu niet naar de gang van het werk? Zal de gehele kudde zo niet behouden binnenkomen? Gij zult zeggen: Ach Heere, zou ik een rietje wezen? Zitten er hier zulke mensen niet, hebt gij de predikatie niet kunnen verstaan? Ge zult zeggen: bevatten, ja, ik bevat het redelijk wel. En hebt ge het dan niet? Ge zult het niet bevatten als ge het niet ondervonden hebt. Gekrookte rietjes, hoe zijt ge zo moedeloos? Gij werpt het zo dikwijls weg. Waarom spreekt ge zo ongelovig? De Meester roept u. Hij zegt: 'Zo gij komt, Ik zal u geenszins uitwerpen' (naar Joh. 6:37). Vraag het aan al Gods kinderen, of het hun niet gegaan is zoals het u vergaat. Zijn allen die u kennen niet begaan om u te helpen? Spreken ze hun bevindingen niet eens tegen u uit? Wel, al zijt ge een gekrookt rietje, gij zijt evenwel een plantje van God de Vader, dat niet uitgerukt zal worden. Gij zijt een vonkje van Zijn Geest, dat nooit uitgeblust zal worden. De Heere zal u misschien spoedig eens ontmoeten, en gij zult zeker een ontmoeting hebben ten goede, wacht vast.

Was er ergens een treurige, een belaste, daar ging de Heere naar toe, toen Hij nog op de wereld was. Hebt gij Hem in uw leven wel eens ergens anders gezien? 'Ach', zegt de Heere, 'Ik zal Mijn hand tot de kleinen wenden' (Zach. 13:7).

Gij zult zeggen: Ik ben geen rietje, ook geen gekrookt rietje. Hebt ge niet wat anders in u? Is er niet wat anders in u dan wat de natuur u geven kan? Geeft de natuur het dat ge het zo bemint? Wenst gij niet een rietje te zijn? Wat ziet ge er dan in? Waarom wenst gij het te zijn?

(wordt vervolgd)

Uit:
'Het gekrookte riet',
B. Smijtegelt
(uitg. Romijn &
Van der Hoff, 1968).

Een gebed om brood

Een op de tien mensen in de wereld lijdt honger.
Naar schatting 811 miljoen mensen zijn ondervoed.
Onder hen miljoenen kinderen, van wie de groei en
de gezondheid ernstig gevaar lopen.

ds. M. Karens,
Middelburg

De Heere Jezus geeft onderwijs aan Zijn leerlingen. 'Gij dan bidt aldus'. Hij legt de woorden op hun lippen. Na een tere aanspraak volgen drie beden over God: 'Uw Naam, Uw Koninkrijk, Uw wil'. Daarna volgt een gebed om brood: 'Geef ons heden ons dagelijks brood'. Het klinkt een beetje rechthebbend, maar hier spreekt een kind van God tot zijn Vader. Hier bidt iemand die geen rechten heeft. Hij strekt een lege bedelaarshand uit en vraagt ootmoedig om 'brood', dat wil zeggen om alles wat hij nodig heeft voor het dagelijkse leven, in het diepe besef dat de Héere het moet schenken. Onverdiend! Wat een begeerlijke biddaggestalte. 'De boom van zegeningen zal zijn vrucht niet laten vallen, tenzij wij daaraan schudden met de hand van het gebed' (Watson).

Ons brood, meervoud. De bidder vraagt het ook voor de naasten, dichtbij en veraf. De liefde maakt barmhartig en gunnend. Er wordt gevraagd om brood voor vandaag. 'Heden'. Wat is het moeilijk, ja onmogelijk voor ons, ziende op het jaarseizoen dat voor ons ligt, om niet te bidden: 'Geef ons voor dit hele jaar...' Maar, het manna in de woestijn was elke dag genoeg.

Voedsel, kleding, zegen

De Catechismus verklaart 'brood' als een samenvatting van alles wat ik nodig heb en niet kan missen. Rutherford schrijft: 'Wat vraagt u in de vierde bede? Wij begeren voedsel en kleding van God en een zegen op het werk van mens en dier en op geoorloofde genoegens, opdat we geholpen zullen worden op onze reis naar de hemel en opdat we gezegend zullen worden met goede gezondheid, slaap, huizen, een goede overheid en goed weer. Rutherford vervolgt: Maar is het ook nodig om te bidden wanneer onze schuren en huizen (en diepvrieskasten en koelkasten, MK) gevuld en de tafels vol voedsel zijn?' 'Ja zeker, omdat God ons brood kan vervloeken en het in een steen kan veranderen'.

Kohlbrugge zegt: 'We mogen God aanroepen in gebed al was het om een spijker of een speld, als we die echt nodig hebben'.

Gebed om erkenning

Het doel van dit gebed is dat wij God erkennen als de enige Oorsprong van alle goed. De gaven moeten ons brengen bij de Gever, bij de overvloedige Fontein van alle goed. Heeft u zo weleens aan tafel gezeten

en gegeten, met een levende indruk van Gods goedheid? In de ware bekering tot God krijgen we er oog voor hoe goed Hij is voor een slecht mens. Kent u de smart, dat u hebt gezondigd tegen een heilig en een goeddoend God? Dat verbreekt een hart hard!

Watson schrijft drie dingen over Gods gaven: God wordt niet moe van het geven. God heeft blijdschap in het geven. God geeft zelfs aan vijanden. Heeft u over de HEERE te klagen?

Het werk wacht. Op school, in ons beroep, in het gezin. Maar zonder Gods zegen hebben Zijn rijke gaven geen nut en is al ons zwoegen tevergeefs. We zijn allemaal druk, druk, druk. We worden ook geroepen om ons werk trouw te doen. Maar heeft u door bekerende genade geleerd: Uw gunst sterkt meer dan de uitgezochtste spijs? Dit is een smeekbede om zegen voor iemand die de vloek heeft verdiend en die dat heeft leren belijden. God kan en wil het nog waarmaken: 'Maar de HEERE uw God heeft u de vloek in een zegen veranderd, omdat de HEERE uw God u liefhad' (Deut. 32:5). Gods zegen, ja God Zelf tot je deel te hebben, dat is alles! Christus werd voor de Zijnen een vloek op het vloekhout. Hij leed honger en dorst, om zo voor al de Zijnen tijdelijke en eeuwige zegeningen te verdienen.

Gebed om vertrouwen

De vierde bede vraagt om geloofsvertrouwen en een afhankelijk leven. Voor Gods kind is dat een leven uit Gods Vaderhand. Dan is het telkens nodig dat ons vertrouwen van alle schepselen - ook van onszelf - wordt afgetrokken en we ons vertrouwen alleen op God stellen. Dit is een levenslange oefenschool. Er is veel voor nodig om mij te laten afzien van alles buiten God en Christus en mijn vertrouwen alleen op de HEERE te stellen. Daar vraagt de vierde bede om!

Zalig hij, die voor rekening van een Ander dit jaarseizoen mag ingaan. Want zulken zal Hij nimmer om doen komen, in dure tijd en hongersnood. Hebt u Hem in alles nodig gekregen, voor tijd en eeuwigheid? Dan zal de bede om brood verbonden zijn (door het woordje 'en') met de bede om bloed! Om het bloed van Jezus Christus, Zijn Zoon, tot vergeving van schulden (de vijfde bede). Hij is het Brood des levens. Biddag 2022: Maar zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid, en al deze dingen zullen u toegeworpen worden.

Zonde is opstand tegen onze Wetgever

Een gebed om vergeving

Wat is de vijfde bede toch onpeilbaar diep: 'En vergeef ons onze schulden'. Beseffen we eigenlijk wel wát we vragen? En aan Wie we dat vragen?

ds. M.H. Schot,
Hendrik-Ido-Ambacht

Het gaat over onze schulden (meervoud!), die we hebben tegenover de allerhoogste Majesteit Gods. Schuld is de oneindig hoge prijs die we moeten (terug)betalen vanwege onze zonden. In de gelijkenis van de onbarmhartige dienstknecht spreekt de Heere Jezus zelfs over tienduizend talenten (Matth. 18:24). Zonden, wat zijn dat eigenlijk? Onze Heidelbergse Catechismus noemt die 'onze misdaden'. Een misdaad, dat is niet zomaar een vergissing, maar een doelbewust overtreden van wat de Heere ons beveelt. Het is opstand tegen onze Wetgever, omdat we zelf als God willen zijn en niet naar Hem willen luisteren. Het is het missen van het doel waartoe de Heere ons geschapen heeft, namelijk om Hem lief te hebben. Hem, Die een zeer overvloedige Fontein is van alle goed (NGB 1). In plaats daarvan hebben wij Hem zwaar getergd. En daar gaan we gedurig mee door, want onze catechismus vervolgt: 'en ook de boosheid, die ons altijd aanhangt'.

Zwaar en menigmaal misdreven

Mag ik u een vraag stellen? Is het u al opgevallen van wie de schulden zijn? De Heere Jezus leert bidden: 'onze

schulden'. Niet die van een ander, maar persoonlijk die van u en van mij. Van nature zien we veel zonden bij een ander, maar zelf brengen we het er nog zo slecht niet vanaf. Maar als de Heere ons eraan ontdekt dat we melaats zijn van het hoofd tot de voeten, dan wordt het anders. Dan gaan we belijden: 'Ik heb tegen U, o HEER', zwaar en menigmaal misdreven'. En dat in het licht van Wie God is: 'Heilig, heilig, heilig is de Heere'. Hij kan en wil met het onreine geen gemeenschap hebben.

En... de Heere houdt de schuldige geenszins onschuldig: u moet betalen. Bent u er door genade al achter gekomen dat u niets heeft om te betalen? Met uw tranen kunt u niet betalen. Met uw levensverbetering ook niet. En ook met uw gebed niet. Zelfs met uw gevoel van schuld niet. Dat leert de Heilige Geest, als Hij in een mensenhart gaat werken. Dan kan er wel de begeerte zijn om alles te betalen, opdat we weer in een verzoende betrekking zouden komen met God. Maar dan pijnlijk te moeten leren, dat we onze schuld alleen maar dagelijks meerder maken. Ook na ontvangen genade. Ja, juist dan te meer, want dan gaat het om schuld tegen de goedheid en genade van de Heere.

Wat een wonder als dan gezien mag worden dat er nog een Weg van vergeving is, bij God vandaan. Hij Die Zijn Zoon gegeven heeft tot een volkomen verzoening voor de vuilste zondaar. En dat uit enkel vrije gunst, die eeuwig Hem bewoog. Dat deze Gezalfde daarvoor Zichzelf gegeven heeft. Om de vloek te dragen en Zijn bloed te storten tot een volkomen betaling van de schuld.

Heeft u de straf weleens zien liggen op Hem, waardoor Hij de vrede heeft aangebracht? De volkomen genezing gezien in Zijn striemen? Dan blijft er maar één weg over. Onze knieën buigen en de Heere bedelen of Hij onze schulden vergeven wil. Dan is er geen enkel recht meer aan onze kant. 'Wil ons, arme zondaren, al onze misdaden, en ook de boosheid, die ons altijd aanhangt, om des bloeds van Christus wil niet toerekenen'. Heeft u zo weleens smekend aan Zijn voeten gelegen?

Gaarne vergevend

Maar, zou Hij ook *willen* vergeven? Voor anderen, dat zou nog kunnen. Maar voor zo één als ik ben? Het was de worsteling van de man vol melaatsheid: 'Indien Gij wilt, Gij kunt mij reinigen'. Toch kon hij niet anders dan tot Jezus zijn toevlucht nemen. En hij is er niet beschaamd mee uitgekomen. Want de Heere is zo gewillig. Hij is een gaarne vergevend God: 'Ik wil, word gereinigd'. Nee, niet om het gebed, maar wel *op* het gebed. Niet om onze gerechtigheden, maar om Zijn barmhertigheden, die vele zijn. Enkel vanwege Wie Hij is. Zoals de dichter in Psalm 103 zingt: 'Barmhartig is de HEER' en zeer genadig, schoon zwaar getergd, lankmoedig en weldadig: de HEER' is groot van goedertierenheid'. Kom, waag het er toch eens op!

Mocht u dit alles ontvangen? Dan blijft alleen de ootmoedige verwondering over. Dan vermenigvuldigt het verlangen om te leven tot eer van de Heere: 'Wat zal ik, met Gods gunsten overlaân, die trouwe Heere voor Zijn genâ vergelden?' Wat komt er dan ook een gunning voor onze naasten. Dan bidden we in de ons-vorm. Dat ook zij die weldaad mogen ontvangen. Zou u dan uw naaste niet opwekken om de Heere te zoeken? En, al heeft hij (relatief weinig!) kwaad tegen u gedaan, zou u dan niet gezind zijn dat te vergeven? En dat alles vanwege Gods goedertierenheid.

Wie toegeeft aan de duistere machten, schaadt de eer van God'.

Een gebed om bewaring

'En'. Dit is een verbindingswoord, het verbindt zinsdelen aan elkaar. Na het gebed om ons dagelijks brood volgt twee keer dit woord 'en'. Onlosmakelijk zijn de drie laatste beden daardoor aan elkaar verbonden in het volmaakte gebed: 'geef ons heden... én vergeef ons onze schulden... én leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den boze'. Ze horen alle drie bij elkaar! Dat moeten we in de praktijk van ons bidden niet vergeten.

ds. G.W.S. Mulder,
Ridderkerk

Zo heeft de Heere Jezus Zijn kinderen voorgehouden hoe ze moeten bidden. Hij is ook hun Voorbidder in alles wat ze nodig hebben.

Groot gevaar

Er is groot gevaar. En alle christenen staan daaraan bloot. Er zijn duistere machten. Wie daaraan toegeeft, schaadt de eer van God. Hij schaadt ook het heil van de naaste en van zichzelf. Zijn uw ogen al voor dit gevaar geopend? Bent u op de hoogte van de tijd waarin we leven? Kent u uw eigen hart? Wanneer de Heilige Geest Zijn levenwekkende bediening geeft, gaan we onze nood verstaan. Gods kind bidt om bewaring. Ds. G.H. Kersten noemt het een huiveringwekkende godsdienst die niet meer te bidden heeft maar enkel dankt. Wij kunnen onszelf niet verlossen. We hebben een Middelaar nodig. Dat Hij uit genade Zijn bediening verheerlijkt. Kent u Hem Die dit gebed op de lippen heeft gelegd? Hij Zelf draagt dit gebed in Zijn hart. Hij draagt het voor aan Zijn Vader. 'Christus is het, Die gestorven is; ja, wat meer is, Die ook opgewekt is, Die ook ter rechterhand Gods is, Die ook voor ons bidt' (Rom. 8:34). God troost

Zijn kinderen door de bediening van Zijn Geest. Hij bidt met onuitsprekelijke zuchtingen. 'Dewijl Hij naar God voor de heiligen bidt' (Rom. 8:27).

Duistere macht

Wat is eigenlijk het karakter van de duistere macht? Zonde stelt ons blijkbaar niet alleen schuldig. Zonde is ook een macht. Dat onderstreept de zesde bede. Daarvan moeten wij worden verlost. Maar al Gods kinderen delen toch in Gods genade? Dat is zeker waar. Ze zijn bevrijd van de *heersende macht* van de zonde. Dat heeft de Heere gedaan, direct toen Hij zaligmakend in hun leven kwam. Maar ze ervaren nog wel de *kwellende macht* van de zonde. Deze kwellende macht duurt nog zolang Gods kind op aarde is. En wat zijn deze kwellingen ingrijpend. Jozef werd in een put gegooid en vervolgens als slaaf verkocht naar een vreemd land. Toen hij gelukkig toch in zijn werk gezegend werd, begon de vrouw van Potifar hem te verleiden tot zonde. Dat deed ze bij herhaling. Misschien is het wel uw beleving dat de boze zijn strikken spant. Dat ook u gevoerd wordt als aan de rand van een ravijn. Toen Jozef niet aan de zonde

toegaf, belandde hij in de gevangenis (Gen. 39). Is het donker in uw leven? Dan komt daar nog een doodssteek bij: 'Als zij den gansen dag tot mij zeggen: Waar is uw God?' (Ps. 42:11). Zoekt Gods kind te wandelen in oprechtheid, dan zegt Jobs huisvrouw: 'Zegen God, en sterf' (Job 2:9).

Genadige leiding

De verzoeken komen van de duivel. Want God verzoekt niemand (Jak. 1:13). Maar de Heere kan satan wel toelaten dat hij zijn gruwelpraktijken doet. Denk aan hoe dat gebeurde bij Job. Terwijl satan hem folterde, beproefde de Heere Zijn kind. Terwijl satan probeerde hem te laten zondigen, bracht de Heere het goud van Zijn genade in hem naar boven. Zou u in zulke omstandigheden nog kunnen onderscheiden tussen wat van de Heere is en wat van de duivel? Dan zucht de ziel, daar kolk en afgrond loeit. Dan roepen we met David: 'Gij zijt de God mijner sterkte; waarom verstoot Gij mij dan?' (Ps. 43:2) 'En leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den boze'. Dan bidden we dat de heersende macht van satan wordt gebroken. En dat de Heere zijn kwellende macht beteugelt. Wij zijn zwak. En ons vlees kermt als onze zondige natuur moet sterven. Hoe smartelijk om in dit alles aan onze tegenstrevende natuur te worden ontdekt. 'Want wij, die leven, worden altijd in den dood overgegeven om Jezus' wil; opdat ook het leven van Jezus in ons sterfelijk vlees zou geopenbaard worden' (2 Kor. 4:11).

O lezer, zie Hem Die dit gebed ons heeft geleerd. 'In zwaren strijd zijnde, bad Hij te ernstiger' (Luk. 22:44). Hoe troostrijk is het geloofsgezicht op Hem. Welke troost is er in Zijn wonden. Welke kracht gaat er uit van Zijn voorbede. Hij zegt tot de Zijnen: 'Mijn genade is u genoeg; want Mijn kracht wordt in zwakheid volbracht' (2 Kor. 12:9). Daarom bidden wij in Zijn Naam: 'Leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den boze.'

Het gebed van de Zaligmaker

Elk van de vier Evangelieschrijvers heeft zijn eigen kenmerken. Dat maakt de rijkdom van het geheel uit. Het vormt ook het bewijs hoe de Heilige Geest in Zijn leiding en inspiratie ieders persoonlijkheid met zijn eigen gaven inschakelde.

v. A.

De Jood Mattheüs schrijft allereerst voor de Joden. Markus heeft bij het schrijven zijn niet-joodse lezers voor ogen. Johannes schrijft zijn 'aanvullende' Evangelie als het Woord Gods voor de wereld. En nu Lukas. Hij is een zorgvuldig geschiedschrijver en doet aan uitvoerig bronnenonderzoek. Steeds lezen we bij hem 'en het geschiedde...' Merkbaar is dat hij nauwkeurig is, arts is en graag over genezingen schrijft. Opvallend is echter de plaats van het gebed in dit derde Evangelie. Vergeleken met de andere drie bepaalt Lukas ons het meest bij het gebedsleven van de Zaligmaker, de enige Voorbidder. Van Hem lezen we vaak dát Hij bidt, maar niet zo vaak wát Hij bidt. Bidden was voor Hem als ademen. Hij had een sterke behoefte aan afzondering, stilte en eenzaamheid. Dat was Zijn levensbehoefte. Heeft dat ons niet veel te zeggen? Stilte, eenzaamheid en overdenking zijn in het gebed immers een levensnoodzaak.

Jezus bidt

Bij de 'aanvaarding' van Zijn publiekelijke ambtsbediening bij de doop in de Jordaan lezen we alleen bij Lukas dat Jezus bad: 'En het geschiedde, toen al het volk gedoopt werd, en Jezus ook gedoopt was en bad, dat de hemel geopend werd' (Luk. 3:21). De hemel wordt geopend op Zijn gebed. Vlak voordat Jezus de twaalven uitkiest, lezen we: 'En het geschiedde in die dagen, dat Hij uitging naar de berg om te bidden, en Hij bleef de nacht over in het gebed tot God' (Luk. 6:12). Zeker op wezenlijke momenten zondert Hij Zich af, om alleen in het gebed te zijn. Een ander voorbeeld zien we vlak voor

de eerste lijdensaankondiging: 'En het geschiedde als Hij alleen was, biddende, dat de discipelen met Hem waren...' (Luk. 9:18). Na de belijdenis van Petrus volgt dan de lijdensaankondiging. Daarna blijkt het innerlijk verzet van ons vlees en bloed tegen de kruisweg. Maar vóór dit alles heeft Hij dus gebeden.

Wat een voorrecht, dat Lukas ons het gebedsleven van de biddende Zaligmaker heeft nagelaten. Want deze dingen moeten wij weten, wanneer we niets anders meer overhouden dan zonde en schuld.

Onwillekeurig vraag je je af: wát zou Jezus gebeden hebben? Het staat er woordelijk niet bij. Maar zou het iets anders geweest zijn dan het allereerste uit het hogepriesterlijke gebed: 'Vader, verheerlijk Uw Zoon, opdat ook Uw Zoon U verheerlijk' (Joh. 17:1)? Want Gods eer is onlosmakelijk verbonden aan de verheerlijking van de Middelaar. In Zijn verwerving, maar ook in de toepassing van Zijn heilsgoederen, blijkt Zijn gebed dringend nodig!

Even later wacht Zijn verheerlijking op de berg. Hij is dan op weg naar de uitgang uit dit leven, naar de hemelse overwinning. Dan schrijft Lukas: '... en klom op de berg om te bidden. En als Hij bad, werd de gedaante Zijns aangezichts veranderd, en Zijn kleding wit en zeer blinkende (Luk.

9:28 en 29). Deze bevestiging van de hemel ontving Hij op en tijdens het gebed. We bladeren verder in het Lukasevangelie: 'En het geschiedde toen Hij in een zekere plaats was, biddende, als Hij ophield, dat een van Zijn discipelen tot Hem zeide: Heere, leer ons bidden...' (Luk. 11:1). Als je Jezus hebt horen bidden, dan ga je vragen of Hij het je wil leren. Want wij weten niet te bidden gelijk het behoort.

God verhoort

Opmerkelijk is ook dat Lukas als enige evangelist voor ons een aantal gelijkenissen heeft opgeschreven over het gebed. Liever nog, over de verhoring van het gebed. Zou het feit van Zijn bidden, de waarheid van Zijn gebedsleven en de zekerheid van de verhoring niet alles met elkaar te maken hebben? Na het gebedsonderwijs aan het begin van Lukas 11 vertelt Lukas in vers 5 tot 8 de gelijkenis van een vriend die zo ongelogen in de nacht bidt, zoekt en klopt, met daarna de dubbele verzekering van de Voorbidder: 'Bidt, en u zal gegeven worden; zoekt, en gij zult vinden; klopt en u zal opengedaan worden'. Deze verhoring heeft alles te maken met het gebed van de Zaligmaker. Daarom moet Lukas dit, geleid door de Heilige Geest, opschrijven! Opdat ook wij innerlijk de zekerheid mogen kennen, waarin we onderwezen worden (Luk 1:1 en 4).

Nog twee voorbeelden die alleen in het Lukasevangelie staan: de gelijkenis van de aanhoudende weduwe bij de onrechtvaardige rechter (Luk. 18:1-8). 'Daartoe strekkende dat men altijd bidden moet en niet vertragen'. Dan volgt de gelijkenis van het grote verschil tussen het bidden van de farizeeër en de tollenaar (Luk. 18:9-14). De laatste schreeuwt naar de hemel in totale onwaardigheid: 'O God, wees mij zondaar genadig'. Met daarop het antwoord van de biddende Jezus: 'Ik zeg ulieden: deze ging af gerechtvaardigd in zijn huis...'

Lukas mag het erbij schrijven als Christus' eigen woord: 'Want een ieder die zichzelf verhoogt, zal vernederd worden, en die zichzelf vernedert, zal verhoogd worden'. Wat een voorrecht, dat Lukas ons het gebedsleven van de biddende Zaligmaker heeft nagelaten. Want deze dingen moeten wij weten, wanneer we niets anders meer overhouden dan zonde en schuld.

Is het al wat duidelijker waarom Lukas zo vaak en zo graag over de biddende Zaligmaker schrijft?

Gebed voor de predikant

'Zijt uw voorgangers gehoorzaam en zijt hun onderdanig; want zij waken voor uw zielen, als die rekenschap geven zullen; opdat zij dat doen mogen met vreugde en niet al zuchtende; want dat is u niet nuttig. Bidt voor ons; want wij vertrouwen dat wij een goede consciëntie hebben, als die in alles willen eerlijk wandelen'.

Hebreeën 13:17-18

‘O kudden van de Heere, gemeenten van Christus, kinderen van de Allerhoogste, bid voor uw predikanten! Niemand heeft uw gebeden meer nodig dan zij. Niemand vraagt er aandoenlijker om dan zij. Voor u zwoegt de predikant in zijn studeerkamer, worstelt hij in de binnenkamer en werkt hij op de kansel. Aan uw hoogste welzijn wijdt hij de krachten van zijn jeugd, zijn gerijpte ervaring, zijn afgaande jaren. Voor u is hij het kanaal van onzegbare zegeningen geweest. Vaak heeft de Heere door hem tot uw mismoedige harten gesproken: gedachten van vrede en woorden van liefde. Hij is vaak gebruikt om de twijfel uit uw gemoed weg te nemen en waarheden duidelijk te maken die moeilijk te verstaan waren; ook om u op te bouwen in het allerheiligst geloof. Hij is ook vaak het middel

geweest om Christus voor u dierbaar te maken, om u bij Hem te brengen om raad, als een Broeder, als een Vriend en als een Verlosser. Hij heeft Zijn heerlijkheid voor uw ogen onthuld en Zijn dierbaarheid aan uw hart. Misschien was hij de eerste, van wie u over Jezus gehoord hebt! Van zijn lippen hebt u de levengevende klank van het Evangelie gehoord. Door hem bent u gewond. Door hem werd u genezen. Door hem werd u in de christelijke kerk opgenomen. Is het een onredelijk verzoek bijzonder aan hem te denken in de gebeden die u voor God uitzucht voor al de heiligen? Bedenk hoe vaak u hem met zorg vervuld hebt, zijn hart met onrust, zijn ogen met tranen, zijn mond met heilige, vurige smekingen aan de genadetron. Zult u daarom voor uw dominee blijven bidden? De dankbaarheid vereist het.

Gedenk hem niet slechts in uw gewone gebeden, maar laten er bijzondere gebedstijden voor hem alleen zijn. Vooral als u weet dat hij een tijd van beproeving, verdriet of zorg meemaakt, breng hem dan voortdurend en afzonderlijk bij de Heere. U hoeft de oorzaak van dat verdriet niet te weten.

Als het goed is, zult u het niet willen weten. Het zal u genoeg zijn als u met tere opmerkzaamheid de schaduw van verdriet op zijn voorhoofd en de zorgelijke blik in zijn ogen, de peinzende uitdrukking op zijn gezicht ziet. U zult hem onmiddellijk in uw hart tot de Heere brengen.

En o, wie kan de grootte van de zegen beschrijven die door het kanaal van uw gebeden naar zijn ziel komt? Lezer, het is mogelijk dat u zich maar een onbetekend lid van de kudde vindt. De genade die de Heere u gegeven heeft, kan u dringen geringe gedachten over uzelf te hebben en u in de schaduw terug te trekken.

Maar hoe gering u in eigen ogen bent, u hebt macht bij God in het gebed. Ziet u dat wolkje daar aan de blauwe hemel? Het heeft zijn kostbare schatten uit een verborgen bron in zich opgenomen. Geleid door Gods onzichtbare hand gaat het zijn vocht uitstorten op een uitgedroogde en dorstige plaats en verfrist en verblijdt die en maakt ze vruchtbaar.

Het beekje dat stil en ongezien uit die schaduwachtige plaats vloeit, heeft zo uit zijn verborgen dal een invloed verspreid die veel verder gaat en zo groot is als nooit in hem opgekomen is en die het ook nooit kan weten!

U hebt uw predikant misschien geen zilver en goud te bieden; hij vraagt dat ook niet van u. Maar u kunt uw gebeden geven en die gebeden vraagt hij. Hij smeekt u ernstig en op ontroerende wijze, om de Heere Jezus Christus' wil en om de liefde van de Geest, dat u in de gebeden tot God voor hem strijdt!

O, de heiligende, opwekkende invloed die door die gebeden op het gemoed kunnen komen, dat kan alleen de eeuwigheid openbaren! De zegen welke die gebeden voor uzelf meenemen, zal onmetelijk zijn. Het vocht dat uit de aarde opgenomen wordt, keert naar de aarde terug in dankbare en verfrissende regenbuien. Derhalve zal elk gebed dat u vurig en gelovig voor uw dominee naar de hemel opzendt, door hem weer terugkeren in *plasregens van zegen* op uw eigen ziel!

(Uit: "Avondgedachten", Octavius Winslow; uitg. De Ramshoorn, Goes)

Voor u zwoegt de predikant in zijn studeerkamer en worstelt hij in de binnenkamer.

Godsdienstvrijheid en discriminatie

Eind maart is een tweetal gerechtelijke uitspraken te verwachten. Het gerechtshof in Den Haag zal uitspraak doen in de zaak, waarin de vraag moet worden beantwoord of de Officier van Justitie de juiste afwijking heeft gemaakt om ds. A. Kort niet te vervolgen. De Officier van Justitie vond namelijk dat de uitspraken van ds. Kort in een brief aan het gemeentebestuur binnen de vrijheid van godsdienst vielen.

ds. W. Silfhout,
Veenendaal

De Finse rechter zal op 30 maart uitspraak doen in de zaak tegen Päivi Räsänen. Het Finse parlementslid is aangeklaagd voor haar uitspraken over (homo)seksualiteit. In beide gevallen draait het om twee kernvragen: hoe verhouden zich de vrijheden van godsdienst en van meningsuiting tot andere grondrechten, zoals de lichamelijke integriteit van het individu en het verbod van discriminatie. Ten diepste gaat het om het blijvende gezag van Gods Woord in de verlichte eenentwintigste eeuw.

Letterlijk

In het algemeen is er in Nederland nog veel ruimte om Bijbelse standpunten, ook in het openbaar, uit te dragen. Het is echter anders als die standpunten strijden met de rechten van het autonome, vrije individu. Een orthodoxe opvatting die het Goddelijk gezag van de Bijbel erkent, wordt beschouwd als een regelrechte aanval op de samenleving. Zeggen dat het homohuwelijk tegen Gods Woord is, wordt gevoeld als haat. Abortus moord noemen roept haatgevoelens op. Het strijdt met mijn zelfbeschikkingsrecht. Datzelfde

geldt voor het duiden van euthanasie als zonde tegen God, omdat Hij beschikt over leven en dood.

Waarom zouden we in de verlichte eenentwintigste eeuw uitspraken van Jezus, van de apostelen, nog letterlijk nemen? We weten het vandaag toch beter? De Bijbel is tijdgebonden en achterhaald. Bovendien interpreteren niet alle christenen de Bijbel op dezelfde manier. Lang niet iedere christen is het eens met een letterlijke uitleg van de uitspraken van Paulus over de homoseksuele praxis. Waarop baseren dan orthodoxe christenen hun uitleg van de Bijbel? Deze vragen zijn aan de orde.

Steun

Ds. Kort, predikant van de Oud Gereformeerde Gemeente in Krimpen aan den IJssel, werd op 16 februari gehoord door het gerechtshof. Hij werd bijgestaan door een advocaat. In deze zaak gaat het over Bijbelse principes, maar om die te kunnen plaatsen in de verhouding tot burgerlijke grondrechten is juridische kennis en inbreng nodig. Vooral als die Bijbelse beginselen op de tocht komen

te staan, omdat bepaalde grondrechten eenzijdig worden benadrukt en als onaantastbaar worden gezien. In beide gevallen is daarvan sprake door het anti-discriminatieverbod zo te verabsoluteren dat daarmee andere grondrechten, de vrijheid van godsdienst en van meningsuiting, worden uitgehold. In het spanningsveld van botsende grondrechten is kennis van wet en jurisprudentie nodig. Hoewel belangrijk, is dat niet het voornaamste. Ook niet de vele blijken van steun die ds. Kort en ook mevrouw Räsänen ontvingen. Ds. Kort kreeg kerkbrede steun. Niet alleen uit reformatorische hoek, maar ook van homo's en lesbiennes die het weliswaar niet met hem eens zijn, maar zich ook niet kunnen vinden in de acties tegen hem. In veel kerken in Nederland is ook voorbede voor ds. Kort gedaan.

Mevrouw Räsänen kreeg internationale steun, zelfs van de Russisch-Orthodoxe Kerk. Ook voor haar is wereldwijd gebeden. Ook voor de komende weken blijft het gebed nodig. Gebed of de Heere de harten van de rechters van het gerechtshof zou willen neigen tot Zijn wil en of de Finse rechter een uitspraak mag doen die ruimte laat voor op gepaste, maar duidelijk aanwijzen van de zonde, zonder daarvoor vervolgd te worden.

Gods Woord

Belangrijker voor ds. Kort en mevrouw Räsänen is te mogen weten met hun uitspraken Gods Woord aan hun kant te hebben. Als we het Woord van God aan onze kant hebben, zal de Heere daar ook getuigenis van geven. Hoe, dat hoeven wij niet te weten en ook niet te voorspellen. Dat mogen we in Zijn hand geven. Maar de Heere Jezus heeft daar een belofte aan verbonden in Mattheüs 10:32: 'Een iegelijk dan die Mij belijden zal voor de mensen, dien zal Ik ook belijden voor Mijn Vader, Die in de hemelen is.' Dat geeft moed om te spreken waar dat nodig is en met een bewogen gemoed de mensen te waarschuwen om de zonde te laten en te leven overeenkomstig Gods heilzame geboden. Niet uit betweterigheid, maar uit liefde in de navolging van Christus, Die als de barmhartige Hogepriester bewogen was met de schare.

De te verwachten uitspraken zullen medebepalend zijn voor de wijze, waarop de overheid in het vervolg hen tegemoet zal treden die wensen te blijven bij Gods Woord. Ook als het om huwelijk, seksualiteit en gender gaat.

Ds. A. Kort

Päivi Räsänen

In deze artikelenreeks over 'het uiterste van de mens' volgen we les 56 (deel 3) uit het nieuwe vragenboekje van Hellenbroek.

- Artikel 1 Zal de mens altijd leven?
 Artikel 2 Sterft dan heel de mens?
 Artikel 3 De ziel en de dood
 Artikel 4 Het lichaam en de dood
 Artikel 5 De vereniging van lichaam en ziel

Sterft dan heel de mens?

1907 is voor ons kerkverband een belangrijk jaar. Dat was het ook voor de Amerikaanse arts Duncan MacDougall. Hij voerde in dat jaar een medisch experiment uit.

ds. J. de Kok,
Westkapelle

Zes tuberculosepatiënten werden tijdens hun stervensproces gewogen, om zo het gewicht van de ziel te bepalen. Bij vier van de zes lukte het experiment. De uitkomst was dat de ziel van een mens 21,3 gram woog. Met een soortgelijk experiment stelde hij tevens vast dat een schaap ook een ziel had en een hond niet.

Dit experiment doet ons meewarig glimlachen. De ziel is immers een geest en valt niet te wegen. (Hoewel..., weegt úw ziel? Voelt u het gewicht van uw ziel weleens drukken?). En toch, het experiment van deze arts laat ons zien dat de zoektocht naar de ziel de mens bezighoudt. Zelfs op wetenschappelijk niveau. Waarom? Is het niet vaak om de onderliggende vraag of de mens de eeuwigheid wel zal aandoen? Of is dood misschien toch dood? Ook wij denken vast weleens na over onze ziel. Wie heeft zich nog proberen voor te stellen wat er gebeurt als de ziel het lichaam verlaat? Trouwens, wat is de ziel eigenlijk? Waar gaat de ziel heen bij het

sterven? Hoe lang duurt het voordat de ziel aankomt op de eindbestemming?

Naar het paradijs

Voor het ontstaan van de mensziel moeten we terug naar het paradijs. God bouwde Adam uit het stof van de aarde. Alles zat erop en eraan. Eén ding ontbrak. Leven! God Zelf gaf het leven en met het leven de ziel: 'En de HEERE God had den mens geformeerd uit het stof der aarde en in zijn neusgaten geblazen den adem des levens; also werd de mens tot een levende ziel' (Gen 2:7). Maar, hoe zit het dan met Eva? Zij werd uit Adams rib gebouwd (Gen.2:22). God zal met haar op dezelfde wijze gehandeld hebben als met Adam. Het gevolg is dat uit deze twee voorouders alle mensen een levende ziel hebben vanaf het uur van de conceptie. Hoe zit het nu met de dieren? Immers lees ik in hetzelfde Genesis 2:30: 'Maar aan al het gedierte der aarde en aan al het gevogelte des hemels en aan al het kruipende gedierte op de aarde, waarin een levende ziel is, heb Ik al het groene kruid tot spijze

gegeven'. Was de conclusie van MacDougall dat schapen een ziel hebben, dan misschien toch niet zo verkeerd? Schrik niet al te zeer. Het is zoals u altijd geleerd hebt: een mens heeft een ziel en een dier niet. Onze kanttekenaren drukken het als volgt uit bij Genesis 2:7: 'Dit is menselijkerwijze van God gesproken, en wijst ons aan dat de ziel des mensen niet is geschapen uit enige voorgaande materie, gelijk de zielen der beesten, maar uit niet, door Gods Geest, en van buiten de mens ingestort'. De ziel is bij een dier niet meer dan zijn leven. Bij een mens ligt dat geheel anders. Direct bij het sterven van het lichaam gaat de ziel naar de eeuwige bestemming. Heel duidelijk toont Christus dat Zelf aan in de gelijkenis van de rijke man en Lazarus. Hellenbroek verwoordt het als volgt in zijn vragenboekje: 'Sterft dan heel de mens?' Antwoord: Nee, alleen het lichaam, want de ziel is onsterfelijk' (Matth.10:28).

Rippertus Sixtus

Nee, wij behoren niet tot de stoïcijnen, die het lichaam beschouwen als 'de madenzak der ziel'. Het is nogal wat dat ons lichaam vergaat. Er blijft helemaal niets van over. Laat mij toe daar iets over te zeggen. Ik doe het met de woorden van onze oudvader Rippertus Sixtus (1583-1651), zoals hij dat beschrijft in het boekje "Wegwijzer der uitverkoren ware gelovigen door de tijdelijke dood naar het eeuwige leven". Het voornaamste en grootste verlies dat wij door de tijdelijke dood hebben te lijden, stelt Sixtus voor in vijf zaken. Een van deze vijf zaken benoemt hij als volgt: 'Door de dood verliezen we ons eigen huis en tabernakel van het lichaam, waarin wij zovele jaren gewoond hebben. Het moet afgebroken worden en totaal tot stof en as vergaan'.

In een volgende aflevering wil ik hier nader op ingaan. Maar eerst gaan we samen kijken naar wat er gebeurt met de ziel bij het sterven.

(wordt vervolgd)

Waar gaat de ziel heen bij het sterven?

Tijdens de Tweede Wereldoorlog schreef Johannes de Kok brieven aan 'de verstrooiden in het buitenland'.

Zware oordelen en drukkende tijden

We citeerden een en ander uit de brieven aan de jongens die onder moeilijke omstandigheden in het buitenland tewerkgesteld waren. Dat ouderling De Kok ook niet verstoken was van kennis van de kerkgeschiedenis, blijkt uit de inhoud van brief 5 van 12 mei 1944.

ds. J. Schipper,
Scherpenzeel

Hij begint die brief met een persoonlijke mededeling: 'Na lang vertoefd te hebben, wil ik weder U enige letteren doen toekomen van de geliefde plaats Middelburg. U wel bekend, en waar U allen naar verlangt om terug te keren. Het uitstel van mijn schrijven ligt hieraan, dat ik vanwege de omstandigheden tweemaal ben verhuisd, doch nu zit ik weer aan den Noordweg A 10, dus in mijn ouden stal'. Dat hij in deze brief op een stukje kerkgeschiedenis ingaat, vindt zijn grond in de vraag van sommige jongens naar het ontstaan van de Gereformeerde Gemeenten: 'Boeken hierover zijn er weinig en vele ook niet erg te vertrouwen'.

Van Dordt tot Doleantie

De Kok begint dan te vertellen over de Synode te Dordrecht in 1618-1619, waar de leugen van de waarheid onderscheiden werd. Dan gaat het over de nieuwe psalmberijming van 1773, maar ook over de Evangelische Gezangen van 1805 en over de nieuwe proponentsformule. Een en ander leidde tot de ingrijpende Afscheiding van 1834. Daarna schetst De Kok het

ontstaan van de Kruisgemeenten en de Ledeboeriaanse gemeenten. Vervolgens het jaar 1869, wanneer de Afgescheidenen en de Kerken onder 't Kruis zich verenigen. Maar ook dat enkele gemeenten niet mee konden en dat zij Kruisgemeenten bleven. Dan de Doleantie van 1886 onder leiding van dr. A. Kuyper en de vereniging van de Christelijke Gereformeerden met de Doleerenden in 1892 tot Gereformeerde Kerken. Enkele gemeenten gingen weer niet mee. Zij gingen verder als de Christelijke Gereformeerde Kerken tot op vandaag. Voor iemand die van het ontstaan van deze kerkformaties nooit gehoord heeft, gaat het dan wel duizelen. Daarom zet De Kok even op een rijtje dat er na 1892 vier kerkformaties zijn naast de oude Hervormde Kerk, namelijk de Kerken onder 't Kruis, de Ledeboeriaanse gemeenten, de Christelijke Gereformeerde Kerken en de Gereformeerde Kerken.

Ontstaan Gereformeerde Gemeenten

En dan gaat het over 1907: het ontstaan van de Gereformeerde Gemeenten door de samenvoeging van Kruisgemeenten en

Ledeboeriaanse gemeenten. Dan spreekt De Kok uit eigen ervaring: 'Schrijver dezès heeft al deze vergaderingen medegemaakt. Echter, op 5 juni 1907 op een Synode te Middelburg van de Ledeboerianen, kwamen als afgevaardigden van de Kerken onder 't Kruis: Ds. Kersten en Ds. Janse. Op deze Synode kwam men overeen dat de Ledeboeriaanse Gemeenten met de Kruisgemeenten zouden verenigen. Waarop 25 juli 1907 een Synode is bijeengeroepen te Rotterdam, waarmee de vereniging een feit werd'.

In zijn laatste en zesde brief legt De Kok de nadruk op de zware oordelen en de zeer drukkende tijden: 'En zoo komen wij van klacht tot klacht en niet van de klacht tot God, Die alles niet alleen beheerst, maar overheerst en hierdoor Zijn wil uitvoert en dat met recht. De toorn Gods toch wordt van den hemel geopenbaard over alle goddeloosheid en ongerechtigheid der mensen; het is altijd: op zonde volgt straf en hoewel God traag is tot toorn, eindelijk toch komt het oordeel en dat met recht'.

Behouden teruggekeerd

Na de terugkeer van de 'verstrooiden' werd op 28 juni 1945 's avonds een dankdienst gehouden in het kerkgebouw aan de Segeersstraat. De vroegere leraar, ds. A. Verhagen, had de leiding. De kerkenraad achtte het zeer gepast om deze weldaad in het midden des tempels te gedenken in aanwezigheid van de jongens, maar ook van de meisjes die steeds voor de pakketjes hadden gezorgd. Ds. Verhagen sprak over: 'Het geschiedde nu, als zij hen geslagen hadden en ik overgebleven was' (Ezech. 9:8a).

Overigens heeft ook later De Kok namens de kerkenraad soortgelijke brieven geschreven als in de Tweede Wereldoorlog. Dat was in de periode dat militairen in Indië verbleven. Aan de Middelburgse Indiëgangers schreef De Kok op 28 april 1947, Tweede Paasdag, op ernstige wijze: 'Moge de Almachtige deze regels van een armen werkman zegenen, tot Uw heil, wordende ontledigd van Uzelve, om alles in Christus te vinden. Dat is de enige weg om in die omstandigheden, waarin U verkeert, veilig te zijn; de U omringende goddeloosheid te vlieden en bij het zien derzelve die te haten. U wist wellicht tot hiertoe niet wat zonde was in die afmetingen, die door U worden aanschouwd en gehoord. Leert hieruit wat in U en in ons woont. Dan wordt de bekering zeker noodzakelijk'.

(slot volgt)

De winter wordt zomer

We lezen nog wat verder in het boek van Thomas Brooks, "Ik ben verstomd... Over de slaande hand van God". De vorige keer zagen we drie aspecten van het 'heilig stil zijn voor God'. Brooks bespreekt nog een aantal lezenswaardige aspecten van dit stilzwijgen.

ds. W.A. Zondag,
Dordrecht

Thomas Brooks

De Heere zal de droefheid matigen. Het wenen kan een hele nacht duren, maar 's morgens is er gejuich (Ps. 30:6). En in de toorn gedenkt God des ontfermens (Hab. 3:2). Brooks: 'God zal hun winterse nacht in een zomerse dag veranderen, hun zuchten in zingen, hun verdriet in blijdschap, hun woestijn in een paradijs. Het leven van een christen is vol van overgangen van ziekte naar gezondheid, van zwakheid naar kracht, van gebrek naar overvloed, van verachting naar eer, van kruisen naar vertroosting, van ellende naar weldaden, van vreugde naar zorg, van vrolijkheid naar treuren'. God geeft een 'mengsel'

van vreugde en verdriet, een noordenwind (van beproevingen) een zuidenwind (van barmhartigheid). Dat zou, aldus Brooks, het beste voor de gezondheid van de ziel zijn.

God straft niet van harte

Verder wijst Brooks op het hart van God: 'Want Hij plaagt en bedroeft des mensen kinderen niet van harte' (Klaagl. 3:3). Hoewel God Zijn 'hand' in de bestraffingen heeft, heeft Hij er beslist geen vermaak in om Zijn kinderen verdriet te doen. Daarom noemt de Heere het Zijn 'vreemde werk' (Jes. 28:21).

Brooks gebruikt het voorbeeld van een bij die erop uit is honing te verzamelen, maar gaat steken als hij getergd wordt. Zo zal de Heere liever goedheid bewijzen dan straffen. Gods hand kan soms zwaar op mensen rusten terwijl Hij tegelijk vol erbarmen over hen is (Jer. 31:18-20).

Ook het geweten speelt een rol bij het stilzwijgen voor God. Een mens moet zichzelf streng toespreken, zoals dat gebeurt in Psalm 37:7 ('Zwijg den Heere en verbeid Hem'). Een mens moet zichzelf toespreken dat hij niet tegen God zal opstaan. Hij moet de hand op de mond leggen. Van dit 'toespreken' van de eigen ziel lezen wij ook in Psalm 62: 'Doch gij, o mijn ziel, zwijg Gode; want van Hem is mijn verwachting.'

Overgeven aan God

Heilig stilzwijgen voor God houdt in dat je mag berusten in de wil van de Heere. 'De stille taal van de ziel is: Heere, hier ben ik. Doe met mij wat U behaagt, ik geef me over aan Uw beschikking.'

Brooks vertelt over een vrouw die ernstig ziek was. Toen haar gevraagd werd of zij wilde blijven leven of sterven, antwoordde de vrouw: 'Wat God behaagt'. Maar, zei toen iemand, als de Heere het nu aan u zou overlaten, wat zou u dan kiezen? De vrouw antwoordde: 'Als God het aan mij zou overlaten, zou ik het toch weer aan Hem overlaten! Zo'n toestand van de ziel is 'goud waard', tekent de schrijver aan.

God zal niet werkloos blijven toekijken. Nee, de Heere zegt, zo vervolgt Brooks: 'Ik ben de uwe o ziel, om u Mijn vergeving te schenken. Mijn bloed is er om u te reinigen. Mijn verdienste is er om u te rechtvaardigen. Mijn gerechtigheid is er om u ermee te bekleden. Mijn Geest is er om u te leiden. Mijn genade is er om u rijk te maken. Mijn heerlijkheid is er om u te belonen.'

Een begenadigde ziel kan vervolgens niet anders doen dan te rusten in de Heere. 'Heere, hier ben ik, doe met mij zoals het goed is in Uw ogen. Ik weet dat de beste manier om mijn wil te verkrijgen is mezelf over te geven aan Uw wil, en amen te zeggen op Uw amen.'

De schaapherder

Brooks vertelt nog van een edelman die op een mistige ochtend een schaapherder tegenkwam. De man vroeg aan de herder wat voor weer het zou worden. De herder antwoordde: 'Het weer dat mij behaagt'. Maar, zo vroeg de edelman, wat bedoelt u daarmee? Toen zei herder: 'Meneer, wij krijgen het weer dat God behaagt, en het weer dat God behaagt, behaagt ook mij'. Kijk, dát is eens-willend worden met de Heere: 'Uw wil geschiede'.

(wordt vervolgd)

Bouw de muren van Jeruzalem op

ds. G.W.S. Mulder,
Ridderkerk

Hoe belangrijk is een school waar kinderen onderwijs ontvangen op grond van Schrift en belijdenis. Zo'n school is wel genoemd 'een planthof van Gods Kerk'.

Een school waar kinderen onderwijs ontvangen op grond van Schrift en belijdenis is wel genoemd 'een planthof van Gods Kerk'.

De heer J.J. Verhage heeft als algemeen secretaris van de Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs (VGS) veel voor onze scholen mogen betekenen. Als zijn predikant mocht ik de laatste jaren van zijn leven wat met hem optrekken. Zijn overlijden zette me opnieuw stil bij het grote voorrecht dat wij in het reformatorisch onderwijs ontvangen. Ik moest denken aan Davids gebed om de opbouw van Jeruzalems muren. Voor onze scholen ligt de opbouwfase achter ons. Nu komt het aan op het onderhouden ervan. Zien we de waarde? Zijn we waakzaam? Ter bezinning wil ik op verzoek van de redactie graag enkele gedachten met u delen.

Muren

Ziet u ze voor u? Het zijn de muren van Jeruzalem. Dat is de hoofdstad van Israël. Maar het is ook een beeld van de kerk. Het is ten diepste het eeuwige rijk van God dat uit de hemel nederdaalt. Muren zijn nodig om de stad te beschermen. Binnen de veiligheid van de school vinden kinderen een plek waar ze worden gevormd

voor het leven. Bij de bediening van de Heilige Doop beloven ouders hun kinderen te laten onderwijzen overeenkomstig Gods Woord.

De grondwettelijke vrijheid van onderwijs is zo'n muur. Onze voorgeslachten hebben er bij de overheid voor gestreden scholen te mogen stichten overeenkomstig de eigen levensovertuiging. In zijn tijd heeft de heer Verhage hier veel in betekend. Hij beriep zich voor scholen van voortgezet onderwijs op het aantal SGP-kiezers in de betreffende regio. Uitgangspunt was dat de gezamenlijke gebondenheid aan Schrift en belijdenis tevens zou dienen als een muur ter bescherming van de identiteit.

Met deze ene muur zijn we er niet. Laten we niet denken dat onze scholen bastions kunnen zijn, laat staan een soort paradijselijke toevluchtsoorden. Geestelijke strijd is er overal. Die uit zich in elke tijd op eigen wijze. Wie aan de muren bouwt, moet hiermee rekening houden. We weten niet hoelang we nog gebruik kunnen maken van de vrijheid van onderwijs. De vraag dringt

zich op: weegt onze verantwoordelijkheid? Zijn we ons bewust van onze bijzondere voorrechten? Spreekt u met uw kinderen of leerlingen over de geestelijke wapenrusting? Zien ze aan uw leven wat het is om die te hanteren?

Opbouwen

Bouwen is een opdracht. Opbouwen, want de afbraak gaat vanzelf. Zelfs als we willen bouwen, is de afbraak nabij. Afbraak zit in ons bloed. De grootheid van ons kwaad is bittere werkelijkheid. Psalm 51 verwoordt hoe David tot deze belijdenis is gebracht. De breuk is geslagen in het paradijs.

De geestelijke crisis is niet opgeheven met de ingebruikname van een reformatorische school. Wie aan dit gebouw een steentje bijdraagt, zal moeten leren dat hij van zichzelf niet meer meebrengt dan hout, hooi en stoppelen.

Dit bouwen is een gebed. Het wordt ons wel opgedragen, maar het wordt vóór alles van God afgesmeekt. 'Doe wel bij Sion naar Uw welbehagen'. Er is bij de HEERE een vastgemaakt bestek. Hij heeft in Sion een uiterste hoeksteen gelegd. Christus is het fundament. Hij heeft alles gedaan wat nodig is om Zijn kerk zalig te maken. Door Zijn Geest past Hij de verworven zaligheid toe. Zo is Hij de almachtige Koning Die Zijn kinderen bij de verkregen verlossing behoudt en bewaart. Onze scholen zijn niet hetzelfde als Zijn Koninkrijk. Het gaat niet om onze bouwerij. Maar deze scholen zijn een geschenk van God. Waar Zijn Woord opengaat, wil Hij Zijn gemeente bouwen. Het gaat erom dat onze scholen daaraan dienstbaar mogen zijn.

Ook zelf gebouwd

'Zo wordt gij ook zelve, als levende stenen, gebouwd tot een geestelijk huis' (1 Petr. 2:5). Levende stenen; dat zijn wij niet van onszelf. Maar de Heere raapt van die ruwe stenen op. Wat van de zonde is, moet eraf. Kinderen die van zichzelf een hard hart hebben, wekt Hij tot geestelijk leven. De wijze Bouwmeester Zelf brengt de stenen op het fundament. Bent u zo al vastgemaakt op Christus' Borgwerk? Begeert u dat als het levensfundament voor uw kinderen?

De heer Verhage is ons ontvallen. Zijn werk moge in dankbare herinnering blijven. Bewaar het goede pand u toebetrouwd. De volgende generatie moet het overnemen. Meetinstrumenten en metselgerei liggen gereed. De ogen van onze kinderen zijn op u gericht. Wie wil er bouwen? Het kan alleen met de handen gevouwen. 'Bouw de muren van Jeruzalem op'.

Boekennieuws

"Welkom in de strijd – bevindelijke uitdrukkingen"; ds. J. Schipper; uitg. Gebr. Koster; 132 blz., € 13,50

Welkom in de strijd

'In deze bundel' - zo schrijft ds. J. Schipper in de Inleiding - 'heb ik veertig uitdrukkingen voor het voetlicht gehaald en geprobeerd de betekenis ervan te verwoorden in het licht van Gods Woord en onze belijdenisgeschriften. Dat lijkt me beter dan op wat arrogante wijze deze woorden en uitdrukkingen te verwerpen als zijnde niet meer van deze tijd' (blz. 7). En zo is dat!

De uitdrukking 'water onder het schip' - om een voorbeeld te geven - maakt duidelijk dat er water nodig is om een schip een goede vaart te geven. 'Dan kan zo'n schip vooruit. Het gaat als het ware vanzelf. Zo is het ook met de werking van de Geest (...)' Ds. Lamain schreef in 1950 vanuit Grand Rapids: Tegenwoordig gaat bijna alles met stoom; wij drukken maar op een knop en het gaat vooruit. Vroeger moesten de schippers wachten op een gunstige wind en een goed tij. En als er dan water onder het schip was, en wind in de zeilen, wat ging het dan goed. Och broeders, 't is gelukkig als wij bij wijze van spreken nog maar geen motor in onze boot hebben, maar op de wind en het water des Geestes moeten wachten' (blz. 62-64).

Op bladzijde 87 tot en met 90 gaat het over de uitdrukking 'gewicht aan de klok'. 'Wil het uurwerk der genade gaan lopen, ook in het tijdelijke leven, dan hebben we nodig dat er een gewicht aan komt te hangen'. En, zo heb ik iemand weleens horen zeggen, dat de slinger in beweging wordt gebracht.

Dergelijke 'bevindelijke uitdrukkingen' hebben haast het karakter van spreekwoorden. De uitleg is ds. Schipper toe- vertrouwd. Helder, boeiend en leerzaam zet hij aan de hand van tal van citaten en voorbeelden de betekenis uiteen én toont hij de Bijbelse grondslag er van aan. Onze broeder uit Scherpenzeel mocht na een diepe weg weer nieuwe krachten ontvangen. Ook om dit waardevolle boekje te schrijven. Dat grijsheid en ouderdom bij hem samen mocht gaan met nieuwe blijken van Gods gunst. Zo terecht wijst hij er op, met een bevindelijke uitdrukking, dat woorden zaken moeten worden, steeds weer. En ten slotte: de catechiseermeesters zouden hun leerlingen een dienst bewijzen als een aantal van deze bevindelijke uitdrukkingen - één per keer - op de catechisatie besproken werden.

ds. C. Hogchem, Aalburg

"Met Christen op reis"; John Bunyan; vertaald door prof. dr. A. Baars; uitg. De Banier; 237 blz., € 14,95.

Met Christen op reis

"De Christenreis" van John Bunyan behoort tot de bekendste werken uit de christelijke literatuur. Het boek van de eenvoudige prediker uit Engeland blijft velen aanspreken. In de vorm van een allegorie beschrijft Bunyan de tocht van een pelgrim die vanuit Stad Verderf op weg is naar de hemelstad. Deze reis moeten mensen van alle tijden leren maken, wil het goed zijn voor de eeuwigheid. Gods kinderen wereldwijd herkennen hun leven in dit boek.

Door uitgeverij De Banier is een 'meeneemversie' van de Christenreis uitgegeven, getiteld: "Met Christen op reis". In deze editie voor onderweg vinden we een recente vertaling van de hand van prof. dr. A. Baars, die zoveel mogelijk recht doet aan de oorspronkelijke tekst van Bunyans boek en tegelijk goed leesbaar is voor de lezers van nu. In 2018 verscheen deze vertaling bij De Banier in de serie Puriteinse Klassieken, voorzien van een uitgebreide inleiding en kanttekeningen. Deze volksuitgave bevat alleen de tekst van het boek met een verkorte inleiding.

In de inleiding lezen we over het ontstaan van de Christenreis. Na zijn autobiografische schets "Overvloedige genade" begint Bunyan aan een verhandeling over 1 Korinthe 9:24, later uitgegeven onder de titel "De wedloper naar de hemel". Onder het schrijven van deze verhandeling krijgt Bunyan zoveel gedachten dat hij besluit

aan een geheel ander boek te beginnen. Dit is "De Christenreis" geworden, waarin hij in de vorm van een allegorie het leven van een christen schildert als een pelgrims- tocht. De oorspronkelijke titel van het boek luidt "Pilgrim's Progress". In het woord 'progress' ligt de betekenis van reizen, voortgaan, vooruitgaan, rondgaan. Zo is het leven van de pelgrim een weg met hoogten en diepten, waarin het soms zelfs lijkt dat het de tegenovergestelde kant opgaat. Uiteindelijk voert de pelgrimage door alles heen toch naar het eindpunt, de hemelstad. Bij het lezen van "De Christenreis" kom je altijd weer onder de indruk van de mees- terlijke wijze waarop Bunyan het pelgrims- leven weet te vertolken. Hopelijk mag deze waardevolle uitgave ertoe bijdragen dat mensen op hun levensreis door Gods genade ook zo'n pelgrim worden.

ds. S. Maljaars, 's-Gravenpolder

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

te Aalst,
ds. C. Sonneveld te Alblasserdam;
te Katwijk aan Zee,
ds. C.A. van Dieren te Rijssen-Noord;
te Nieuwerkerk (Zld),
ds. J. van Rijswijk te Oud-Beijerland;
te Nijkerk,
ds. J. de Kok te Westkapelle;
te Zeist,
ds. G.W.S. Mulder te Ridderkerk.

Bedankt:

voor Benthuisen,
ds. D. de Wit te Borssele;
voor Capelle aan den IJssel-Middelwatering,
ds. S.W. Janse te Rijssen-Zuid.

VERSLAG VERGADERING CLASSIS ROTTERDAM 28 JANUARI 2022

Ds. G.J. Baan opent de vergadering namens de roepende kerk. Hij heet in het bijzonder ds. M. Joosse welkom vanwege zijn overkomst naar Barendrecht. Het moderamen bestaat uit: preses ds. G.J. Baan; assessor ouderling J.A. van Mourik; quaestor ouderling M.J. de Vries en scriba ouderling K. Bel.

Naar aanleiding van het jaarbericht van de commissie van advies 2021 van Cedrah wordt gevraagd naar de 'benoeming' van vrijwilligers in relatie tot het identiteitsprofiel. De bestuurder van Cedrah, T.A. Stoop, geeft aan dat in principe voor vrijwilligers dezelfde eisen gelden als voor het personeel, ook met betrekking tot de uiterlijke verschijningsvorm. Zowel in Amandelhof als Uitzicht worden in 2022 alsnog installaties gerealiseerd om kerkdiensten te beluisteren. Stoop vraagt aandacht voor het tekort aan personeel en vrijwilligers.

Als lid van de raad van advies van Sirjon wordt A.J. Bax voorgedragen. Een gemeente verzoekt de classis om een ambtsdragersbijeenkoms t te beleggen over de 'nood der tijden'. Het moderamen zal dit uitwerken en een classicale kerkdienst beleggen.

De preses spreekt zijn dankbaarheid uit over de overkomst van ds. M. Joosse. Ds. Joosse overlegt de benodigde brieven en verklaart hoe de Heere hem de weg naar Barendrecht heeft gewezen. Daarna

wordt hem Psalm 134:3 toegezongen. Naar de Particuliere Synode, die vergadert op 28 april in Capelle aan den IJssel-MW, worden de volgende broeders afgevaardigd: de predikanten G.J. Baan en M. Joosse, en de ouderlingen B. Agteresch, M. Bal, K. Bel, H.T. Groenendijk, E. Kempenneers en M.J. de Vries.

De classis gaat na bespreking akkoord met de beleidsnotitie van het Inloop- en Bijbelhuis In de Gouwstraat. Deze notitie was al behandeld door de classis Ridderkerk die de classicale evangelisatie commissie (CEC) had verzocht om enkele punten wat verder uit te werken. De CEC zal een aanvullende notitie opstellen voor de vervolgvergadering van de classis Ridderkerk. Het moderamen van de classis Rotterdam krijgt het mandaat om daarna de beleidsnotitie definitief vast te stellen. Het verzoek om een fulltime evangelist te benoemen wordt positief beantwoord. De arbeidsovereenkomst van de evangelist zal worden gesloten met de CEC. De toerusting wordt verzorgd door EVGG. De consulentschappen worden per 1 maart 2022 opnieuw vastgesteld. Ook wordt een voorstel van 'naburige kerkenraden' per 1 januari 2022 vastgesteld. Een en ander naar aanleiding van de door de GS vastgestelde DKO artikel 79.

Naar aanleiding van het schrijven van een kleine gemeente wordt aan het college van visitatoren gevraagd een voorstel uit te werken voor hulp aan kleiner wordende gemeenten. Andere kleiner wordende gemeente kunnen ook later reageren en zich aanmelden voor hulp.

In de rondvraag vraagt de classisscriba namens de archief houdende gemeente Capelle aan den IJssel-MW om vanwege de grote historische waarde de oude notulenboeken en dossiers te mogen overdragen aan het Documentatie Centrum aan de Boezemsingel. Dit is akkoord. Ouderling J.A. van Mourik sluit de vergadering.

K. Bel, scriba

VERSLAG VERGADERING CLASSIS GOES 29 JANUARI 2022

Ds. S. Maljaars opent namens de roepende kerk Kamperland de vergadering op de gebruikelijke wijze. Hij memoreert diverse jubilea, alsmede het afscheid en

het overlijden van (oud-)ambtsdragers, die soms vele jaren de gemeente(n) hebben gediend.

Volgens de lastbrieven zijn alle gemeenten vertegenwoordigd en is de vergadering wettig bijeen. Het moderamen wordt als volgt samengesteld: ds. D. de Wit, preses; ds. P.C. Vlot, assessor-preses; ds. L. van der Kuijl, assessor; ouderling M. Blankenstijn, quaestor en scriba (i.v.m. verhindering ouderling P. van Vijven).

Zowel de ambtsgeheime als de verkorte versies van de notulen van de classisvergadering van 4 december 2021 worden vastgesteld en ondertekend.

De volgende ingekomen stukken worden behandeld: het jaarrapport van de raad van advies van Sirjon, het jaarverslag van de raad van advies van Stichting De Vluchtheuvel, en het verslag van de classisdiakenen over 2021.

De financiële rapportage over januari tot en met september 2021 alsook de begroting voor 2022 betreffende de evangelisatiepost Merksem zijn akkoord. Evangelist A. van Setten informeert de classis over de werkzaamheden op de post. Tijdens de coronaperiodes zijn vrijwel alle bezoekers van de post gebleven. Door de versoepeling van de maatregelen mogen de Bijbelstudie, de catechisatie en de kinderevangelisatie weer plaatsvinden.

De preses wenst Van Setten van harte Gods zegen toe. De vergadering gaat akkoord met de voorgestelde verdeling van de consulentschappen.

Eveneens gaat de vergadering akkoord met de voorgestelde verdeling van gemeenten en naburige gemeenten binnen de classis i.v.m. een eventueel noodzakelijke toepassing van artikel 79 DKO.

Voor de vergadering van de PS Zuid op 7 april worden gekozen: primi-predikanten: G. Hoogerland, S. Maljaars, G.P. van Nieuw Amerongen en D. de Wit. Secundi-predikanten: P.C. Vlot, C. van Krimpen, L. van der Kuijl, J. IJsselstein. Primi-ouderlingen: M. Blankenstijn, C. Hoogerland, P. van Vijven, P. van Wijhe. Secundi-ouderlingen: L.M. Harthoorn, D. den Haan, J. van Mourik, B. van Damme.

Een appel van een lid van een van de classisgemeenten wordt in comité behandeld. Dit geldt ook een vraag van een kerkenraad of overgegaan mag worden tot de

toepassing van de tweede trap van de censuur of kerkelijke ban.

In het college van visitatoren wordt in plaats van ouderling A.J. de Kraker, die zijn ambt wegens ouderdom heeft neergelegd, ouderling J. Witte uit Nieuwdorp benoemd. Uit de verslagen over de afgelegde kerkvisitebezoeken blijkt dat er over het algemeen juist tijdens de coronatijd een groot meeleven is, ook onder de jeugd van de gemeenten. Er mag en moet een blijvend uitzien zijn naar vruchten die voortkomen uit de Wijnstok, welke vruchten zijn voor de hemelse Landman.

Het financieel verslag over 2021 wordt door de quaestor toegelicht. De kascommissie heeft de administratie over het

verslagjaar akkoord bevonden.

De datum van de volgende classisvergadering is maandag 11 april 2022. Roepende kerk is dan Kapelle-Biezeling.

Diaken A.J. Bustraan van de roepende kerk eindigt de vergadering, waarna de preses de vergadering sluit.

P. van Vijven, scriba

WIJZIGINGEN KERKELIJK JAARBOEK

Blz. 60: Met ingang van heden is het nieuwe adres van ds. H. Hofman: 2339 Deer Trail Dr. NE Grand Rapids, MI 49505; tel: 01-616-805-4904, e-mail: hofman@premieronline.net

Blz. 216: Het vorige week vermelde e-mailadres van de scriba van Kruingen

was niet correct. Het juiste adres is: scriba@ggkruingen.nl

Blz. 247: Regeling preekbeurten in Ooltgensplaat is nu in handen van F. Khirandish, Molendijk 43 3257 AM Ooltgensplaat; tel. 0187-632908 of 06-22209101; e-mail fkhirandish@kliksafe.nl

Blz. 276: De scriba van Rotterdam-Centrum is nu J.M. Bahlman, Van der Meydestraat 8b, 3039 TH Rotterdam; tel. 06-41312502, e-mail scriba@ggrotterdamcentrum.nl
scriba diaconie is nu W.J. Schot, 's-Gravenweg 694, 3065 SJ Rotterdam; tel. 010-2020305, e-mail diaconie@ggrotterdamcentrum.nl

Berichten

NOODHULP MALAWI

Eind januari veroorzaakte cycloon Ana harde wind, zware regenval en groot-schalige overstromingen in zuidelijk Afrika. Grote stukken land staan onder water en veel huizen zijn verwoest. Bijna 200.000 huishoudens werden getroffen. Velen moesten vluchten en verblijven nu in kampen of langs de weg. Ook de voedselvoorraden en de oogst voor het komende seizoen zijn grotendeels verloren gegaan. Bijzondere Noden biedt in samenwerking met verschillende lokale en internationale partners noodhulp aan de getroffen in Zuid-Malawi. Dit gebeurt in de vorm van huizenbouw, voedselpakketten, huishoudelijke spullen, waterzuivering en startmaterialen voor landbouw. Van verschillende

gemeenten en particulieren ontvingen we hiervoor giften, waarvoor hartelijk dank. Wilt u de getroffen en de hulpverleners gedenken in uw gebed?

CONTACTDAG WINSTUITVERLIES

Stichting Winstuitverlies houdt op 9 april de landelijke contactdag in Woerden. Bent u betrokken bij of getroffen door kanker of bent u nabestaande? Zoekt u steun en troost vanuit Gods Woord? Dan bent u, ben jij hartelijk welkom. Aanmelden via: www.winstuitverlies.nl

VOORJAARSBEURS KRABBENDIJE

Op woensdag 16 maart (18.30-21.30 uur) en donderdag 17 maart (8.30-10.00 uur) wordt in de kerk van de Geref. Gemeente

te Krabbendijke een beurs met tweedehands dames- en kinderkleding gehouden (o.v.v. eventuele nieuwe maatregelen). Op woensdagavond is de beurs alleen te bezoeken met een tijdslot. Tickets zijn te reserveren op kledingbeurskrabbendijke.eventbrite.nl De opbrengst is voor Joseba, MAF en For a Change. Informatie: kledingbeurskrabbendijke@gmail.com

PSALMZANGAVOND ZALTBOMMEL

In de Maartenskerk te Zaltbommel wordt zaterdag 5 maart (19.30 uur) een niet-ritmische psalmzangavond gehouden. Leiding: ds. A.T. Huijser; orgel: Pieter Heykoop; collecte t.b.v. Moldavië. Voor toegangskaarten: www.pieterheykoop.nl

Kerkdiensten

ZONDAG 6 MAART 2022

Aagtekerke 9.00, 11.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; Aalst 9.00 uur ds. L. Blok en 14.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Alblasterdam 9.30 en 16.30 uur (H.D.) ds. C. Sonneveld; Apeldoorn

10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Barendrecht 19.00 uur ds. L. Blok; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds.

A. Schreuder; Benthuizen 18.30 uur ds. E. Bakker; Berkenwoude 10.00 en 19.00 uur ds. J.W. Verweij; Bodegraven 10.00 uur ds. H. van der Heiden en 19.00 uur ds. G.J. Baan; Borssele 9.30 en 18.00 uur ds. D. de Wit; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi;

Capelle aan den IJssel-Middelwatering 19.00 uur ds. P.J. de Raaf; Capelle aan den IJssel-West 10.00 en 17.00 uur ds. W. Silfhout; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 10.00 (H.A.) en 15.30 uur ds. P.J. de Raaf; Den Haag-Schevingen 16.00 uur ds. H. van der Heiden; Deventer 18.00 uur ds. R.A.M. Visser; Dinteloord 10.00 (H.A.) en 18.30 uur ds. J.J. Tanis; Doetinchem 9.30 (H.D.) en 15.00 uur ds. A.A. Brugge; Dordrecht 9.30 uur ds. G.J. van Aalst, 11.45 en 17.00 uur ds. W.A. Zondag; Ede 17.00 uur ds. K. Boeder; Eindhoven 15.00 uur stud. A.E. Brijder; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. S.W. Janse; Enter 18.30 uur ds. R. Kattenberg; Ermelo 9.00, 11.15 en 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Genemuiden 9.30 (H.A.), 15.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. A. Verschuure; Goes 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; 's-Gravenzande 9.30 (H.A.) en 15.30 uur (H.A.) ds. H. Brons; Groningen 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. A.J. de Waard; Hardinxveld-Giessendam 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; Herkingen 18.00 uur ds. C. Harinck; Hilversum 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. W. Visscher; Hoedekenskerke 10.00 en 15.30 uur ds. M. Karens; Hoofddorp 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Houten 18.30 uur ds. W. Harinck; Kampen 9.30 en 14.00 uur ds. D.W. Tuinier; Katwijk aan Zee 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Kesteren 12.30 en 18.00 uur ds. G. Pater; Klaaswaal 9.30 uur ds. W.A. Zondag en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. P.C. Vlot; Krimpen aan den IJssel 18.30 uur ds. J. van Rijswijk; Kruijningen 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. G. Hoogerland; Leiderdorp 10.00 en 16.00 uur ds. P. Mulder; Lelystad 18.30 uur ds. D.W. Tuinier; Lisse 10.00 en 15.30 uur ds. E. Bakker; Marknesse 19.00 uur stud. M. Boersma; Meeuwen 9.30 en 18.00 uur stud. A.E. Brijder; Meliskerke 14.30 uur ds. P.C. Vlot; Middelburg-Centrum 9.30 uur stud. J.M. Evers; Middelburg-Zuid 9.30 uur ds. C. Harinck en 15.30 uur ds. A.P. Baaijens; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; Mijdrecht 18.30 uur ds. W. Visscher; Naaldwijk 18.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Nieuw-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Nieuwdorp 14.00 uur ds. S. Maljaars en 18.30 uur ds. M. Karens; Nieuwe-Tonge 15.30 uur ds. M. Joosse; Nieuwer Ter Aa 15.15 uur ds. J. Beens; Nieuwerkerk 14.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Nijkerk 18.30 uur ds. A. Schot; Nisse 14.30 uur ds. D. de Wit; Nunspeet 9.00, 11.30 en 15.30 uur (H.D.) ds. A. Schot; Ooltgensplaat 18.00 uur ds. M. Joosse; Oosterland 10.00 en 18.30 uur ds. J. Schipper; Oostkapelle 15.00 uur stud. J.M. Evers; Opheusden 9.30 (H.D.) en 15.30 uur ds. W. Mouw; Opperdoes 10.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Oude-Tonge 15.30 uur ds. M. Blok; Oudemirdum 9.30 en 14.30 uur stud.

M. Boersma; Poederrij 14.30 uur ds. C. Hogchem; Poortugaal 9.30 en 17.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Puttershoek 18.30 uur ds. A.T. Huijser; Rheden 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 9.00 (H.A.), 11.30 (H.A.) en 16.00 uur (H.A.) ds. J. van Rijswijk; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30, 14.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. P.D. den Haan; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. S.W. Janse; Rotterdam-Alexanderpolder 14.30 uur ds. G.J. Baan; Rotterdam-Centrum 19.00 uur ds. M.H. Schot; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 uur ds. M. Joosse en 15.30 uur ds. L. Blok; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. J. Beens; Sint-Annaland 18.30 uur stud. J.M. Evers; Sliedrecht 9.00 (H.D.) en 16.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 15.00 uur ds. H.J. Agteresch; Spijkenisse 10.00 uur ds. A.B. van der Heiden en 19.00 uur ds. C. Sonneveld; Sprang-Capelle 18.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Stolwijk 19.00 uur ds. H. Brons; Terneuzen 10.00 (H.D.) en 15.30 uur ds. J.B. Zippro; Terwolde-De Vecht 9.30 en 14.30 uur (H.D.) ds. K. Boeder; Tricht-Geldermalsen 15.00 uur ds. F. Mulder en 19.00 uur ds. W.A. Zondag Utrecht 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; Veenendaal 9.30 (H.D.) en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 10.00 en 16.30 uur stud. M.G. van Middendorp; Vlissingen 16.00 uur ds. C.J. Meeuse; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. L. van der Kuijl; Waardenburg 10.00 uur ds. W. Mouw; Werkendam 9.30 uur ds. H.J. Agteresch; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; Westzaan 19.00 uur ds. P. Mulder; Wierden 14.00 uur ds. A. Schreuder en 18.30 uur ds. A.A. Brugge; Woerden 10.00 en 15.30 uur stud. J.J. Hoogerbrug; Wolphaartsdijk 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 15.30 uur ds. J.B. Huisman; Zwolle 19.00 uur ds. A.J. de Waard.

DINSDAG 8 MAART 2022 (BIDDAG)

Eindhoven 15.00 en 19.30 uur ds. H.J. Agteresch.

WOENSDAG 9 MAART 2022 (BIDDAG)

Aagtekerke 9.00, 11.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; Aalst 10.00 en 15.00 uur ds. M. Karens; Alblasterdam 9.30 en 16.30 uur ds. C. Sonneveld; Apeldoorn 14.30 en 19.30 uur ds. R.A.M. Visser; Arnhem 19.30 uur ds. R. Kattenberg; Barendrecht 10.00, 14.30 en 19.30 uur ds. M. Joosse; Barneveld-Centrum 9.30, 14.00 (H.D.) en 19.30 uur ds. E.J. Boudewijn; Barneveld-Zuid 9.30, 14.00 (H.D.) en 19.30 uur ds. J. van Laar; Beekbergen 10.00 en 15.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 9.30 uur ds. J.W. Verweij en 17.30 uur stud. J.J. Hoogerbrug; Berkenwoude 10.00 uur ds. W. Visscher en 19.00 uur ds. M. Blok; Bodegraven 10.00 uur ds. H. Brons, 14.45 en 19.00 uur ds. W.A. Zondag; Borssele 9.30, 14.00 en 18.00 uur ds. D. de Wit; Boskoop 15.00 en 19.30 uur ds. P.J. de Raaf; Brakel

14.30 en 19.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle aan den IJssel-Middelwatering 10.00 uur stud. J.J. Hoogerbrug; Capelle aan den IJssel-West 9.30 uur ds. W.J. Karels, 14.30 uur stud. J.J. Hoogerbrug en 19.45 uur ds. A.T. Huijser; De Valk-Wekerom 9.30, 14.00 en 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Deventer 10.00 uur ds. R.A.M. Visser en 15.00 uur ds. P.D. den Haan; Doetinchem 9.30 en 19.30 uur ds. A.A. Brugge; Dordrecht 9.30, 11.45 en 17.00 uur ds. W.A. Zondag; Drachten 19.30 uur stud. J.M. Evers; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. W. Silfhout; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 en 19.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuizen 14.30 en 19.30 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. S.W. Janse; Enter 15.00 uur ds. A.A. Brugge; Ermelo 14.30 en 19.30 uur ds. J.B. Huisman; Genemuiden 9.30, 16.30 en 19.30 uur ds. A. Verschuure; Goes 9.30 en 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Gorinchem 14.30 en 19.30 uur ds. L. Blok; Gouda 14.30 en 19.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 10.00 en 16.00 uur stud. A.E. Brijder; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Groningen 14.00 uur stud. J.M. Evers en 19.30 uur ds. A.J. de Waard; Hardinxveld-Giessendam 14.30 en 19.30 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M.H. Schot; Hoogeveen 9.30 en 15.30 uur ds. A.J. de Waard; Houten 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 16.00 uur ds. W. Harinck; Kampen 9.30 en 19.30 uur ds. D.W. Tuinier; Katwijk aan Zee 10.00 en 14.30 uur stud. M.G. van Middendorp; Kesteren 12.30 en 18.00 uur stud. M. Boersma; Klaaswaal 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.30 uur ds. G. Beens; Kortgene 15.00 uur ds. S. Maljaars; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. P.C. Vlot; Krimpen aan den IJssel 9.30 en 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Kruijningen 9.30 en 18.00 uur ds. G. Hoogerland; Leerdam 10.00 en 19.30 uur ds. J. Schipper; Leiderdorp 14.30 en 19.30 uur ds. P. Mulder; Lelystad 14.30 uur ds. D.W. Tuinier; Marknesse 9.30 uur stud. J.M. Evers en 14.00 uur ds. A. Verschuure; Meliskerke 9.30 uur ds. C. Harinck en 14.30 uur ds. A.P. Baaijens; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. C.J. Meeuse; Moerkapelle 14.30 en 19.00 uur ds. H. Brons; Nieuwdorp 18.30 uur ds. C. Harinck; Nieuwerkerk 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Nijkerk 14.30 en 19.30 uur ds. G. Pater; Nisse 9.30 en 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; Nunspeet 9.30, 14.30 en 19.30 uur ds. A. Schot; Oosterland 10.00 uur ds. M. Blok en 14.30 uur ds. J.J. Tanis; Opheusden 9.30 en 19.00 uur ds. W. Mouw; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; Rheden 14.30 en 19.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 18.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 14.30 uur ds. J. van Rijswijk en 19.30 uur ds. M.H. Schot; Rijssen-Noord 9.30 en 19.00 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 19.00 uur ds. P.D. den Haan; Rilland-Bath 9.30 uur ds. J.J. Tanis; Rotterdam-Alexanderpolder 14.30 uur ds. G.W.S. Mulder en 19.00 uur stud. A.E. Brijder; Rotterdam-Centrum 15.00 en 19.45 uur ds. J.W. Verweij; Rotterdam-Zuidwijk

15.00 en 19.45 uur ds. G.J. Baan; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. J. Beens; Sliedrecht 9.00 en 17.00 uur ds. A.T. Huijser; Sprang-Capelle 15.00 uur ds. H.J. Agteresch en 19.30 uur ds. B. Labee; Stolwijk 10.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Terwolde-De Vecht 14.00 en 19.30 uur ds. K. Boeder; Tricht-Geldermalsen 10.00 uur ds. P. Mulder, 14.00 en 19.00 uur ds. A.B. van der Heiden Uddel 10.00 uur ds. H. van der Heiden en 19.00 uur ds. W. Silfhout; Utrecht 10.00 en 19.30 uur ds. W. Harinck; Veen 14.30 en 19.30 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlissingen 9.30 uur ds. G.J. Baan en 16.00 uur ds. C.J. Meeuse; Waarde 9.30 en 18.30 uur ds. L. van der Kuijl; Wageningen 14.30 en 19.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 9.30 en 19.00 uur ds. H.J. Agteresch; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; Woerden 15.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Wolphaartsdijk 9.30 en 18.00 uur ds. J.B. Zippro; Yerseke 9.30, 14.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 uur ds. J.B. Huisman en 19.00 uur ds. A.

Schreuder; Zwijndrecht 14.30 en 19.30 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Zwolle 15.00 uur ds. G. van Manen.

DONDERDAG 10 MAART 2022

Meeuwen 19.30 uur ds. A. Schot; Naaldwijk 19.45 uur ds. M. Karens; Sint-Annaland 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Terwolde-De Vecht 14.00 uur (huw.bev.) ds. A. Schreuder.

DONDERDAG 10 MAART 2022 (BIDDAG)

Dinteloord 10.00 uur ds. B. Labee en 19.00 uur ds. G. Pater; Oostburg 10.00 en 15.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Rotterdam-IJsselmonde 14.30 en 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Terneuzen 14.30 en 19.00 uur ds. J.B. Zippro.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 6 MAART 2022

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2) 15.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M. Vos; Emmen

(Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.30 (Bijbeluur) en 15.30 evang. H.J. van den Boogaart.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN WOENSDAG 9 MAART 2022 (BIDDAG)

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2) 19.00 uur evang. J. Krijgsman; Amsterdam (Looiersgracht 70) 19.30 uur evang. M. Vos; Tilburg (Offenbachstraat 105) 19.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

Dankbetuiging

Het meeleven dat wij ontvingen na het overlijden van mijn innig geliefde vrouw, onze lieve en altijd zorgzame moeder, groot- en overgrootmoeder

Helena Karels-Maris

was ons tot bemoediging en verwondering. Hoewel kort hierna nieuwe droefheid kwam, blijft de HEERE Dezelfde! Wij zeggen u hartelijk dank voor uw steun en betrokkenheid.

Familie ds. J. Karels

Rijssen, maart 2022

Wie wil met ons, gezin 6 kind., in omg. **Beekbergen D.V.** in 22/23 een **dubbele woning laten bouwen?** Halve woning is 600m³, 5-6 slk, kavel 800m². Natuur. Landelijke stijl. bouwplan@klikSAFE.nl

Bent u ook op zoek naar mooie **raambekleding?** Wij komen vrijblijvend bij u thuis adviseren! We nemen naast veel kleur en stofstalen ook jarenlange ervaring mee. Bel Jan op 06-36294314 of kijk op **wiltraamdecoratie.nl**

Prekenbanden (bandrecorder) gevraagd:
06 - 17424285.

GEVRAAGD MATROOS M.B.S. BAS ANNE

Ma. t/m vr. | Kost en inwoning vrij
Voor info: 0630237853

Eenzaam, beperking, eenverdiener, rouw of armoede? Stichting kleinsteun.nl luistert en steunt! 06-34180256
jong en oud (bel)maatjes & lotgenoten

CAMPING EN CHALETPARK

"DE VERBORGENE HOEK"

Kom kamperen in FRIESLAND of huur CHALET of compleet ingerichte LODGETENT bij de FRIESE MEREN
www.deverborgenhoek.nl 0514-602065

Te huur in Opheusden per juni:
royale bovenwoning (110 m²)
met 2 slaapkamers. Huurperiode
minimaal 1 jaar. Huurprijs p.m.
€ 1075,- all-in. Meer info via
Karens Vastgoed, 0488 44 35 11.

Cursussen Oudvaders

U merkt dat u zich zo een boek op een prettige wijze eigen maakt.

Doet u ook mee

Voor meer info bezoek de website of bel 0118-583025 / 0172-532796

Wij zijn op zoek naar (interne) hulp voor onze ouders, omgeving Noord-Holland.

Wilt u/wil jij onze lieve ouders tot een hand en een voet zijn? Bel dan voor meer informatie met 0623857620.

De mooiste collectie PVC vloeren. Laat u adviseren in uw eigen huis!

Afspraak plannen? 06-19557166
DE VLOERENKONING.NL

BENEFIET CONCERT

T.B.V. EVANGELISATIEPOST 'DE BRON' MERKSEM

Duo Hoekman

John Hoekman TENOR
Geert-Jan Hoekman ORGEL

Vanuit de Sint Maartenskerk Zaltbommel
Meditatie EVANGELIST A. VAN SETTEN

D.V. ZATERDAG
5 MAART
19.30 UUR

LIVE OP YOUTUBE-KANAAL VAN DUO HOEKMAN

WILGENHORST
gedenken

ZELF SAMENSTELLEN
VASTE LAGE PRIJS
ALL INCLUSIVE

WWW.WILGENHORST-GEDENKEN.NL

De specialist in het milieubewust isoleren van uw woning

PROFIJT ISOLATIE

Vloerisolatie
Spouwisolatie
Dakisolatie
Gevelisolatie

Energiestraat 7 7461 TZ RIJSSEN Tel: 0548 546055

Profiteer nu!! landelijke subsidie www.profijtisolatie.nl

Gebr. Koster is op zoek naar een **fulltime** min. 32 uur

Verkoop medewerkster

Voor meer info: gebrkoster.nl/vacature
Tel. 0342 416986

Uitzoek.nl Boekhouden GK

Betekenisvol de zomer door!

Ben jij op zoek naar een vakantiebaan die er echt toe doet? Bij Cedrah krijg je wat je verdient: een dynamische vakantiejob, betekenisvolle werkervaring en... een leuk salaris!

All-inclusive deal:
Onze locatie in Middelburg biedt **GRATIS verblijf** voor studenten met een zorgopleiding die ver weg wonen!

- Vakantiewerk voor scholieren vanaf 16 jaar
- Extra hulp in de (thuis)zorg, keuken en huishouding
- Aantrekkelijk uurloon

Waar? :
Amandelhof Capelle a/d IJssel · Beth-San Moerkapelle
Eben-Haëzer Middelburg · Hebron Nieuwerkerk
Nebo Zwijndrecht · Rehoboth Goes · Uitzicht Vlaardingen

Meer weten?
cedrah.nl/vakantiewerk

Cedrah
Wonen · Zorg · Diensten

Acidophilus Plus (NeoLife) - probioticum
 * ondersteunt een goede darmwerking
 * verhoogt de weerstand tegen
 ongunstige bacteriën en schimmels
 * versterkt de darmflora
 Maart-aanbieding |
 Kommie 06-34826766
www.naturalhealthproducts.nl

kina
 begrafenisverzorging

D.W. Schipper **010-458 31 12**
 Capelle a/d IJssel

J. Kooijman **0182-58 39 32**
 Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

NIEUW Laatste preken JC Philpot dl 4 €10,-
 105 vragen aan Philpot in Afscheiding en
 Raadgevingen €15,-. Alle 20 boeken €160,-.
 Luisterpreken. hetbraambos.nl 078-6933783

Annette van Maaren (Msc.)
 Reformatorisch Psycholoog

 Haastrecht Oudewater
 Montfoort Gouda
 0348-558000 of 06-42504158
www.phaastrecht.nl

Psychologische Hulpverlening

HEEREN VAN OPHEUSDEN

AMBTSKLEDING
MAATKOSTUUMS
TROUWKOSTUUMS
GELEGENHEIDSKLEDING

AFSPRAAK MAKEN?
 We bieden de mogelijkheid voor een afspraak in de avonduren of voor bezoek bij u aan huis.

HEERENVANOPHEUSDEN.NL | 0488 42 96 90 | INFO@HEERENVANOPHEUSDEN.NL
 BURGEMEESTER LODDERSTRAAT 38 | 4043 KM | OPHEUSDEN

ORGELBOUW ADVIES COMMISSIE

een betrouwbare partner!

■ NIEUWBOUW
 ■ RESTAURATIE
 ■ OVERPLAATSING
 ■ ONDERHOUD

ook voor akoestische vraagstukken

Voor meer informatie:
 Dhr. H. den Hollander
T (010) 435 44 35
E h.den.hollander@kliksafe.nl

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

 VerkeerstheorieVanWijngaarden

ONLINE LEREN + OEFENEXAMENS VOOR CBR AUTO THEORIE EXAMEN

Wittenberg
 BASISSCHOOL
 SCHERPENZEEL

op goede basis samen groeien

Voor het nieuwe schooljaar zoeken we een

- leerkracht onderbouw
- leerkracht bovenbouw
- lio'er/duale student

met oog, oor en hart voor (extra ondersteuning van) leerlingen en collega's

We zoeken ook een directeur-bestuurder

Kijk voor meer informatie op:
www.dewittenbergschool.nl

Begrafenisonderneming

 Treur

Kroostweg 22
 3704 ED Zeist
 030 692 42 58
 06 573 156 89
info@begrafenisondernemingtreur.nl

www.begrafenisondernemingtreur.nl

Jouw bruidsjurk...

-Uniek -Maatwerk -Betaalbaar

 www.atelier-joline.nl
 Reeuwijk

Stijlvolle **rouw - gelegenheid - doopkleding**

www.kindergelegenheidskleding.nl

 Vos
 begrafenisverzorging

Wij verzorgen alleen begrafenissen in elke woonplaats in Nederland, maar voornamelijk op de Veluwe, in Kampen en omgeving en in Rijssen en omgeving.

Dag en nacht bereikbaar en beschikbaar.

Regio Kampen, IJsselmuiden, Genemuiden
Ditmar Markusse T 038 33 323 83

Regio Rijssen, Enter, Wierden
Jan Kamp T 0548 540 053

Anja van den Belt - van den Dijk, Contactpersoon / verzorgdame

Regio Veluwe en omliggende gebieden
Johan van Lagen, Benny Vos & Mark Vos T 0577 401 689

Vertrouwd verzorgd

www.begrafenisverzorgingvos.nl

Wij zoeken voor het schooljaar 2022-2023 een

LEERKRACHT ONDERBOUW

GROEP 2

Kijk op stuijvenbergschool.nl/vacatures

Ds. A. van Stuijvenbergschool

Als thuis even niet meer gaat

Het kan je gebeuren. De spanningen lopen thuis – om welke reden dan ook – hoog op. Zó hoog, dat je uit huis moet. Maar... waar ga je dan heen? **Stichting Op Doorreis** biedt een tijdelijk warm thuis aan christelijke jongeren en volwassenen. Bel of mail en check meteen of er plek is voor jou.

Logeerhuizen in Barneveld, Scherpenzeel en Reeuwijk

- Zonder indicatie welkom
- Opvang in een landelijke omgeving
- Gastvrijheid in eigen sfeer

06-10807559 stichtingopdoorreis.nl

op
doorreis

Verloofd stel **zoekt starters/eengezinswoning in Gouda** e.o. Tel. 06-31253430.

MOOIE COLLECTIE ORGELS VAN DIVERSE MERKEN RUIME ERVARING IN ZAAL- EN KERKORGELS

VERTROUWDE KLANKEN...

Stolk Orgels

NIEUWERKERK AAN DEN IJSSEL VRIJHEIDSLAAN 55 2912 EA NIEUWERKERK A/D IJSSEL	KRABBENDIJK OOSTPOLDERWEG 15 4413 NN KRABBENDIJK
--	--

TEL. 0180 31 56 52 | WWW.STOLKORGELS.NL

 begrafenisverzorging Den Hollander

- Alleen begravenissen
- Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
- Dag en nacht bereikbaar

🏠 Mozartlaan 13
3131 ES Vlaardingen
☎ 010 - 460 05 09
✉ info@tdenh.nl
🌐 www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

ANDANTE
-orgelcentrum-

Uw dealer van

**Johannus
Monarke
Content
Domus
Viscount
Mixtuur**
(Hauptwerk orgels)

* Ruim assortiment bladmuziek (ook klavar)
* Verkoop en verhuur, ook voor zaal en kerk
* Collectie kleine blaasinstrumenten

Industrielaan 26 • Veenendaal • tel 0318 - 50 50 63
www.andanteorgels.nl

Uw woning in Veenendaal verkopen? Bel dan met Wessel Berkhout!

Wij informeren u graag over onze onderscheidende en enthousiaste werkwijze en verstrekken u graag een aantrekkelijke offerte.

BURGLAND
Makelaars

Zandstraat 61
3901 CK Veenendaal
0318-628412
www.burglandmakelaars.nl
info@burglandveenendaal.nl

DINANT VAN DIJK
begrafenisverzorging

de
laatste
zorg

Respectvolle en
persoonlijke aandacht

Verzorgt begravenissen waar u wenst.
Genemuiden - IJsselmuiden - Kampen -
Zwolle - Urk - Staphorst en omgeving

T: 038-337 61 29 Burg, ten Veldestraat 22
M: 06-24 80 09 17 8281 ZS Genemuiden
www.delaatstezorg.nl info@delaatstezorg.nl

dag en nacht bereikbaar - **geen crematie**

www.scheurfotokaarten.nl

Luxe fotokaarten voor elke gelegenheid.
Een scherpe prijs voor de verkoping op uw
eigen vereniging en/of goede doel.
0317-616735 / 06-51564461

Eben-Haëzerschool
Elspeet

Directeur-Bestuurder

verbinder met visie

cursusjaar '22/'23

Meer info en profielschets

ehselspeet.nl/vacature

- URGENT REQUEST -

Calvin Christian School, affiliated with the NRC (Ger. Gem.) of Southern Alberta, has several teaching vacancies for 2022-2023 which will impact our ability to offer continued education to the children of our congregations.

We would be grateful to welcome applications from competent, versatile, and dedicated teachers of any grade/age level, who also have a love for the truth which is according to godliness.

More information about CCS and available immigration help can be found at **lesgeveninCanada.nl**. Should the Lord incline your heart to apply, please submit a cover letter with your resumé or c.v. to **office@ccschool.ca**.

**Calvin
Christian
School**
Coalhurst, Alberta

Questions? Please contact us!

☎ 001-403-381-3030
✉ marc.slingerland@ccschool.ca
🌐 **lesgeveninCanada.nl**

Colofon

de Saambinder *Bewuste keuze*

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de
Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Perengaard 65, 3264 PB Nieuw-Beijerland
T 0186-576990
E gjvanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasterdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,47 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,50 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober)

voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
*afwijkend tarief voor:
Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

Bezoek ook onze website
www.desaambinder.nl

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Voor niemand bang

AARTSBISSCHOP COURTENAY WIL WYCLIFFE VEROORDELEN OM WAT HIJ GESCHREVEN HEEFT OVER DE ROOMSE LEER EN HET HEILIG AVONDMAAL.

Opeens wankelt alles! O, wat vreselijk! Dit is ... dit is een aardbeving! O help! Wat gebeurt er!! De grond beweegt, het lijkt wel of het hele klooster staat te schudden! Vertwijfeld grijpen de bisschoppen zich vast aan alles waar ze zich maar aan vast kunnen grijpen.

Courtenay ziet dat enkele mensen proberen te vluchten. Hij grijpt zich vast aan een pilaar en roept: 'Broeders, blijf hier. God Zelf wil ons door deze aardbeving wakker schudden voor de zaak van Zijn Kerk. Hij maakt op deze manier de aarde schoon van kwade dampen. Zo moeten wij de kerk en het koninkrijk van Engeland ook zuiveren. Weg met de ketterse geluiden. Ze verwoesten ons net zo erg als destijds de pest!'

Wycliffe ziet de paniek en de chaos om zich heen. Hij voelt: Hier spreekt de almachtige God. Nooit eerder is Londen door een aardbeving getroffen! Juist nu staat alles te schudden op z'n grondvesten. In zijn hart stijgt een stil gebed op. Hij weet dat God met hem is. Hóé het dan vandaag ook gaan zal, het is goed wat God doet. De vertaling van de Bijbel in het Engels is al vergevorderd. In stilte bidt hij: 'Ik geef me over in Uw hand, Heere. Maar redt U mij alstublieft. Het gaat niet om mij, maar om Uw eer en Uw zaak...'

Nadat het ergste tumult wat is geluwd en de bevingen zijn verdwenen, zoeken de mannen hun plaats weer op. De rust keert enigszins weer.

'Ik stel voor dat we de vergadering voortzetten, broeders. Het is een belangrijke zaak. U hebt de 24 stellingen van de oproerige Wycliffe voor u liggen. Ik wilde beginnen met stelling 1.'

Biddag is broodnodig!

Volgende week woensdag is het een bijzondere dag! Als God het ons geeft, mag het dan biddag 2022 zijn. Een 'biddag voor gewas en arbeid' heet die dag plechtig.

De dominee bidt aan het begin van de lente of de Heere ook dit komende jaar wil zorgen dat er een goede oogst van de akkers binnengehaald mag worden. Misschien denk je wel: Maar daar ben ik zelf niet mee bezig. Ik ben toch geen boer? Nee, maar de boterham die iedere dag op je bord ligt, wordt wel van het graan gemaakt dat gezaaid en geoogst moet worden.

Is het niet veel te vanzelfsprekend dat wij een overvloed van eten en drinken hebben? Terwijl jij en ik iedere maaltijd vragen: 'Geef ons heden ons dagelijks brood'. Daarom is het ook biddag. Dat wij allemaal beseffen dat we niets verdiend hebben en we helemaal afhankelijk zijn van de zegen van de Heere. Dat is zo voor de boeren. Maar dat is ook voor jou als leerling op school. Want als jij op school weer aan het rekenen bent, of thuis je (Bijbelse) vragen leert, kun je dit niet zonder de Heere. Hij helpt jou iedere dag weer opnieuw. De Heere wil ook jouw school- en huiswerk zegenen. Net zoals 'de arbeid' van de meester of juf, als zij een Bijbelverhaal mogen vertellen, en de hele schooldag. Het zijn allemaal 'middelen' die de Heere door Zijn Geest wil gebruiken tot redding van onze zielen. En dat is het allerbelangrijkste op deze biddag! Dat wij het Brood des levens leren of mogen kennen. De Heere Jezus Zelf zegt daarover in Johannes 6:35: 'Ik ben het Brood des levens; die tot Mij komt, zal geenszins honger en die in Mij gelooft, zal nimmermeer dorsten.'

Ook voor jou is biddag broodnodig: echt onmisbaar!

Leestip: Johannes 6:27-35

Ds. Labeë over:

Bidden en geven

Is het juist om te bidden voor 'onmogelijke' zaken? Wilt u wat schrijven over het geven van giften rond biddag en dankdag?

Bidden

De vraag over het bidden is niet zo moeilijk te beantwoorden. Bidden zonder genade is onmogelijk en alles waarom we bidden is verzondigd en dus in eigenlijke zin onmogelijk! Maar Gods Woord wijst ons ook op Gods grootheid, Jezus' voorbidding en geschonken genade en geloof in zondaren. Gods duidelijke oproep tot bidden!

Meer plaatsen in de Bijbel spreken over de grootheid van Hem, Die we aanroepen

in onze gebeden. We horen Job belijden: 'Ik weet dat Gij alles vermoogt, en dat geen van Uw gedachten kan afgesneden worden' (Job 42:2). Jeremia buigt z'n knieën en bidt: 'Ach Heere HEERE, zie, Gij hebt de hemelen en de aarde gemaakt door Uw grote kracht en door Uw uitgestrekte arm; geen ding is U te wonderlijk' (32:17). De HEERE der heirscharen spreekt tot Zacharia: 'Omdat het wonderlijk is in de ogen van het overblijfsel dezes volks in deze dagen, zou het daarom ook in Mijn ogen wonderlijk zijn? spreekt de HEERE der heirscharen' (8:6b). Wellicht zijn de woorden van de Zaligmaker het meest bekend: 'Doch Jezus hen aanziende zeide: Bij de mensen is het onmogelijk, maar niet bij God; want alle dingen zijn mogelijk bij God' (Mark. 10:27).

Door de genade van de hemel lezen we van de twee verspieters, Jozua en Kaleb, die - tegen alle verwachtingen in - mochten geloven en getuigen dat de Heere Zijn volk in Kanaän zou brengen. Hizkia kreeg van de hemel een doodstijding, maar bedelde

desondanks tot de hemel. En, om niet meer te noemen, de bloedvloeiende vrouw kwam met haar 'ongeneeslijke' kwaal tot de Heiland.

We willen ook nog wijzen op het wonderlijke gebed van Mozes: 'Nu dan, indien Gij hun zonde vergeven zult! Doch zo niet, zo delg mij nu uit Uw boek, hetwelk Gij geschreven hebt' (Ex. 32:32). Dat was natuurlijk onmogelijk... Toch heeft de Heere ook toen nog genade bewezen aan Zijn volk. Niet om Mozes, maar om de Meerdere van Mozes, Jezus Christus. Hij liet Zich uitdelgen uit de gunst en liefde van Zijn Vader opdat vloekwaardigen - als rechtelozen - zouden bedelen om 'onmogelijke' zaken. Daarom is er toch verwachting en mogen we bedelen aan de troon der genade om alle 'tijdelijke en geestelijke nooddrift'. De Heere geve nog vele van zulk wonderde, onmogelijke beden.

Geven

Een andere vraagsteller schreef over grote offervaardigheid bij bid- en dankdagen. Een verblijdende zaak, maar met name het gevoel dat men via overschrijving graag gebruik maakt van de ANBI status van de kerk, zit deze lezer dwars.

Het goede gebruik om bij te dragen naar vermogen, stamt af van de Bijbelse aalmoezen. Een woord dat vanuit het Grieks verwant is aan het woord 'eleos'. Medelijden beoefenen, zich medelijdend tonen of beter gezegd 'vriendelijkheid en goedheid tegenover de naaste bewijzen', is een christelijke deugd. Tabitha, ook wel Dorkas genoemd, was zo'n echte gever en de Bijbel noemt dat met ere! Ook de Romeinse hoofdman Cornelius wordt als een bidder en gever getekend. De engel spreekt tot hem: 'Uw gebeden en uw aalmoezen zijn tot gedachtenis opgekomen voor God' (Hand. 10:4b). Blijkbaar is er een nadrukkelijk verband te leggen tussen bidden en geven. Hoe mensen dat vormgeven en wat er achter steekt, behoeven wij niet te beoordelen. Maar het woord van Jezus is wel heel duidelijk: 'Maar als gij aalmoes doet, zo laat uw linkerhand niet weten wat uw rechter doet, opdat uw aalmoes in het verborgen zij; en uw Vader, Die in het verborgen ziet, Die zal het u in het openbaar vergelden' (Matth. 6:3,4). De kanttekening (4) schrijft daarbij: 'Dat is, doe het op het allerheimelijkste, zonder roem daardoor te zoeken'. En de alwetende God heeft een blijmoedige gever lief...

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labeë of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt - zo mogelijk - altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.

